Члан 3.

Ова Одлука ће бити објављена у "Службеном гласнику БиХ", на српском, хрватском и босанском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-011-1672-1/08
9. јула 2008. године
Сарајево

Предсједавајући
др. **Харис Силајџић**, с. р.

Na osnovu člana V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH, broj 213/08 od 17. juna 2008. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 19. hitnoj sjednici, održanoj 9. jula 2008. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI OKVIRNOG SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KOMISIJE EVROPSKIH ZAJEDNICA O PRAVILIMA SARADNJE KOJA SE ODNOSI NA FINANSIJSKU POMOĆ EZ-a BOSNI I HERCEGOVINI U OKVIRU IMPLEMENTACIJE POMOĆI PUTEM INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

Član 1.

Ratifikuje se Okvirni sporazum, između Bosne i Hercegovine i Komisije Evropskih zajednica o pravilima saradnje koja se odnosi na finansijsku pomoć EZ-a Bosni i Hercegovini u okviru implementacije pomoći putem instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), potpisan u Sarajevu 20. februara 2008. godine na engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Okvirnog sporazuma u prijevodu glasi:

OKVIRNI SPORAZUM

IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I KOMISIJE EVROPSKIH ZAJEDNICA O PRAVILIMA SURADNJE KOJA SE ODNOSI NA FINANSIJSKU POMOĆ EZ BOSNI I HERCEGOVINI U OKVIRU PRUŽANJA POMOĆI PUTEM INSTRUMENTA PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

Komisija Evropskih zajednica, u daljnjem tekstu "**Komisija**", djelujući za Evropsku zajednicu i u ime Evropske zajednice, u daljnjem tekstu "Zajednica"

s jedne strane,

i

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, u daljnjem tekstu "**Korisnik**"

i zajednički nazvane "**Ugovorne strane**"

budući da:

(1) je 1. augusta 2006. godine Vijeće Evropske unije usvojilo Uredbu (EZ) br. 1085/2006. od 17. jula 2006. godine[1] kojom se uspostavlja instrument pretpristupne pomoći (u daljnjem tekstu "Okvirna uredba o IPA-i"). S učinkom od 1. januara 2007. godine, ovaj novi instrument predstavlja jedinstvenu pravnu osnovu za pružanje finansijske pomoći državama kandidatkinjama, i potencijalnim državama kandidatkinjama, u njihovim nastojanjima da ojačaju političke, ekonomske i institucionalne reforme, kako bi postale članice Evropske unije;

(2) je 12. juna 2007. godine Komisija usvojila uredbu o provedbi Okvirne uredbe o IPA-i, kojom detaljno obrazlaže odredbe, koje se primjenjuju u pogledu upravljanja i kontrole;

(3) novi instrument pretpristupne pomoći (IPA) zamjenjuje pet, ranije, postojećih pretpristupnih instrumenata: Uredbu (EEZ) br. 3906/1989. o ekonomskoj pomoći za određene zemlje Centralne i Istočne Evrope, Uredbu (EZ) br. 1267/1999. o iznalaženju instrumenta za strukturne pretpristupne politike, Uredbu (EZ) br. 1268/1999. o podršci pretpristupnim mjerama za poljoprivredu i ruralni razvoj, Uredbu (EZ) br. 2666/2000. o pomoći Albaniji, Bosni i Hercegovni, Hrvatskoj, Saveznoj Republici Jugoslaviji i Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, kojom se ukidaju Uredbe (EZ) br. 1628/96. i mijenjaju i dopunjavaju Uredbe (EEZ) br. 3906/89. i (EEZ) br. 1360/90. i Odluka 97/256/EZ i 1999/311/EZ i Uredba (EZ) br. 2500/2001. o finansijskoj pomoći Turskoj;

(4) je Korisnik podoban u okviru IPA-e na način predviđen u Okvirnoj uredbi o IPA-i i u Uredbi Komisije (EZ) br. 718/2007. od 12. juna 2007.[2] godine o provedbi Okvirne uredbe o IPA-i (u daljnjem tekstu "Uredba o provedbi IPA-e");

(5) se Korisnik trenutno navodi u prilogu II Okvirne uredbe o IPA-i, i stoga treba imati pristup komponenti o pomoći u tranziciji i izgradnji institucija i komponenti prekogranične suradnje ustanovljenim u okviru IPA-e, a nakon što stekne status države kandidatkinje, i, samim tim, bude u prilogu I navedene Uredbe, Korisniku će, u suštini, biti omogućen pristup i u ostale tri komponente;

(6) je stoga potrebno utvrditi pravila suradnje sa Korisnikom u okviru IPA-e, u pogledu finansijske pomoći EZ-a.

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ODJELJAK I: OPĆE ODREDBE

Član 1 Tumačenje

(1) Pod uvjetom da ne postoji izričito drugačija odredba u ovom Okvirnom sporazumu, termini korišteni u ovom Sporazumu imat će jednako značenje, koje im je dato u Okvirnoj uredbi IPA-e i Uredbi o provedbi IPA-e.

(2) Pod uvjetom da ne postoji izričito drugačija odredba u ovom Okvirnom sporazumu, navodi u ovom Sporazumu su navodi u Sporazumu, shodno njegovim povremenim izmjenama, dopunama ili zamjenama.

(3) Sva pozivanja na Uredbe Vijeća ili Komisije vrše se na tako naznačenu verziju tih uredbi. Ukoliko se to zahtijeva, izmjene ovih uredbi bit će ugrađene u Okvirni sporazum putem izmjena i dopuna.

1 Sl.l. L 210., 31. srpnja 2006. str. 82.
2 Sl.l. L 170, 29. juni 2007. str. 1.

(4) Naslovi u ovom Sporazumu nemaju nikakvo pravno značenje i ne utječu na njegovo tumačenje.

Član 2 Djelomično nevaženje i nenamjerne praznine

Ukoliko je odredba ovog Sporazuma nevažeća ili postane nevažeća ili ukoliko ovaj Sporazum sadrži nenamjerne praznine, to neće utjecati na važnost drugih odredbi ovog Sporazuma. Ugovorne strane će zamijeniti bilo koju nevažeću odredbu važećom odredbom, koja je, što je moguće više, bliža svrsi i namjeri nevažeće odredbe. Ugovorne strane će popuniti bilo koju nenamjernu prazninu odredbom, koja, na najbolji način, odgovara svrsi i namjeri ovog Sporazuma u skladu s Okvirnom uredbom IPA-e i Uredbi o provedbi IPA-e.

Član 3 Svrha

(1) Kako bi unaprijedili suradnju između ugovornih strana i pomogli Korisniku u njegovom postupnom usklađivanju sa standardima i politikama Evropske unije, uključujući, gdje je to primjereno, i *acquis communautaire*, u smislu članstva, ugovorne strane se slažu da će provesti aktivnosti u različitim područjima, na način kako je to utvrđeno u dvije navedene uredbe, te na način na koji se primjenjuju na Korisnika.

(2) Aktivnosti u pogledu pružanja pomoći finansiraju se i provode unutar pravnog, upravnog i tehničkog okvira utvrđenog ovim Sporazumom, i na način koji je detaljnije obrazložen u sektorskim sporazumima i/ili finansijskim sporazumima, ukoliko postoje.

(3) Korisnik poduzima sve potrebne korake kako bi osigurao djelotvorno izvršenje svih aktivnosti, u pogledu pružanja pomoći, i olakšao provedbu odgovarajućih programa.

Član 4 Opća pravila o finansijskoj pomoći

(1) Sljedeća načela primjenjuju se na finansijsku pomoć Zajednice u okviru IPA-e:

a) U okviru pomoći poštuju se načela koherentnosti, komplementarnosti, koordinacije, partnerstva i koncentracije;

b) Pomoć je koherentna sa politikama EU i predstavlja podršku usklađivanju s *acquis communautaire*om;

c) Pomoć je u skladu sa budžetskim načelima, utvrđenim u Uredbi Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002. od 25. juna 2002. godine[1] o Uredbi o finansiranju koja se primjenjuje na opći budžet Evropskih zajednica (u daljnjem tekstu "Uredba o finansiranju") i na njena Pravila o provedbi[2];

d) Pomoć treba biti usklađena sa potrebama, utvrđenim u procesu proširenja, i s apsorpcijskim kapacitetima Korisnika. U obzir se, također, uzimaju i prethodna iskustva;

e) Snažno se potiče vlasništvo Korisnika nad programiranjem i provedbom pomoći i osigurava se odgovarajuća vidljivost intervencija EU;

f) Pažljivo se pripremaju sve aktivnosti sa jasnim i provjerljivim ciljevima, koji trebaju biti postignuti u datom vremenskom roku; dobijeni rezultati trebaju biti procijenjeni na osnovu jasnih, mjerljivih i odgovarajućih pokazatelja;

g) Sprečava se svaka diskriminacija na temelju spola, rase, etničkoga porijekla, vjeroispovijesti ili uvjerenja, invaliditeta, starosne dobi ili seksualne opredijeljenosti u toku različitih faza pružanja pomoći;

h) Ciljevi pretpristupne pomoći ostvaruju se u okviru održivog razvoja i promocije ciljeva Zajednice, u pogledu zaštite i unapređenja okoliša.

(2) Pomoć Korisniku zasniva se na prioritetima, utvrđenim u postojećim dokumentima, tj. Evropskom partnerstvu, izvještajima i strateškim dokumentima, sadržanim u godišnjem paketu Komisije o proširenju i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, kada on bude potpisan. Nakon što Korisnik stekne status države kandidatkinje, i, samim tim, bude naveden u prilogu I Okvirne uredbe o IPA-i, pomoć Korisniku može, također, biti zasnovana na prioritetima utvrđenim u pristupnom partnerstvu, nacionalnom programu za usvajanje *acquis communautaire*a i pregovaračkom okviru.

(3) Sve radnje, koje se tiču dobijanja pomoći u okviru IPA-e, u načelu, zahtijevaju sufinansiranje od strane Korisnika i Zajednice, osim ukoliko nije drugačije dogovoreno u sektorskom sporazumu ili finansijskom sporazumu.

(4) Tamo gdje izvršenje aktivnosti ovisi o finansijskim sredstvima osiguranim iz vlastitih izvora Korisnika ili drugih izvora finansiranja, finansiranje Zajednice postaje dostupno onda kada postanu dostupna finansijska sredstva korisnika osigurana iz vlastitih izvora, ili iz drugih izvora finansiranja.

(5) Odredba o finansiranju iz sredstava Zajednice u okvirima IPA-e podliježe ispunjavanju obaveza Korisnika iz ovog Okvirnog sporazuma i iz sektorskih i finansijskih sporazuma, ukoliko takvi postoje.

Član 5 Načini pružanja

(1) Radi pružanja pomoći u okviru IPA-e u Bosni i Hercegovini, u pravilu će se primjenjivati decentralizirani sistem upravljanja, u kojem Komisija prenosi upravljanje nad određenim aktivnostima na Korisnika, zadržavajući, pritom, sveukupnu i konačnu odgovornost za izvršenje općeg budžeta, u skladu s članom 53c Uredbe o finansiranju, te u skladu sa relevantnim odredbama Ugovora EZ-a. Decentralizirani sistem upravljanja podrazumijeva, barem, da nacionalna uprava Korisnika provodi javno natjecanje, ugovaranje i plaćanje. Aktivnosti se provode u skladu s odredbama, utvrđenim u članu 53c Uredbe o finansiranju, kao i onima koje su navedene u ovom članu.

(2) Međutim, ugovorne strane mogu se dogovoriti u pogledu primjene:

a) centraliziranog sistema upravljanja, utvrđenog u članu 53a Uredbe o finansiranju u okviru komponente o pomoći u tranziciji i izgradnji institucija, naročito za regionalne i lokalne programe i u okviru komponente o prekograničnoj suradnji. Ono može, također, biti korišteno za tehničku pomoć u okviru bilo koje komponente IPA-e. Aktivnosti se provode u skladu s odredbama, utvrđenim u članovima 53 tačka (a), 53a i članovima od 54 do 57 Uredbe o finansiranju.

b) zajedničkog načina upravljanja, utvrđenog u članu 53d Uredbe o finansiranju za komponentu o pomoći u tranziciji i izgradnji institucija, naročito za regionalne i lokalne programe, kao i programe, koji uključuju međunarodne organizacije. Aktivnosti se provode u skladu s odredbama, utvrđenim u članu 53 tačka (c) i članu 53d Uredbe o finansiranju.

c) podijeljenog načina upravljanja, utvrđenog u članu 53d Uredbe o finansiranju u okviru komponente o prekograničnoj

1 Sl.l. L 248, 16. septembar 2002. godine, str. 1 kako je izmijenjeno i dopunjeno Uredbom br. 1995/2006. od 13. decembra 2006. godine (Sl.l. L 390, 30 od 30. decembra 2006. godine, str.1).

2 Uredba Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002. od 23. decembra 2002. godine, kojom se utvrđuju detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002. (Sl.l. L 357, 31. decembra 2002. godine, str. 1), kako je zadnji put izmijenjena i dopunjena Uredbom Komisije br. 478/2007 od 23. aprila 2007. godine (Sl.l. L 111, 28. aprila 2007. godine).

suradnji, za prekogranične programe u kojima učestvuju države članice Evropske unije. Aktivnosti se provode u skladu s odredbama, utvrđenim u članovima 53 tačka (b), 53b i u glavi II drugog dijela Uredbe o finansiranju. Sljedeća, posebna, odredba uzima se u obzir prilikom provedbe prekograničnih programa s državama članicama.

Ukoliko jedna ili više država članica Evropske unije i Korisnik, koji učestvuju u prekograničnom programu, još uvijek nisu spremni za provedbu cjelokupnog programa u smislu podijeljenog načina upravljanja, dio programa, koji se odnosi na državu članicu (države članice), provodi se u skladu sa glavom II (komponenta o prekograničnoj suradnji), poglavlja III, odjeljka 2 Uredbe o provedbi IPA-e (članovi od 101 do 138), a dio programa, koji se odnosi na Korisnika, provodi se u skladu sa glavom II, poglavljem III, odjeljkom 3 Uredbe o provedbi IPA-e. (Članovi od 139 do 146 Uredbe o provedbi IPA-e, s izuzetkom člana 142, primjenjuju se odredbe koje se odnose na Zajednički odbor za monitoring iz člana 110.)

(3) Ukoliko to odgovarajuća Odluka o finansiranju propisuje, Komisija i Korisnik, u skladu s članom 8 Uredbe o provedbi IPA-e, zaključuju finansijski sporazum o višegodišnjim ili godišnjim programima. Finansijski sporazumi mogu biti zaključeni između Komisije i nekoliko zemalja korisnica u okviru IPA-e, uključujući i Korisnika pomoći za višedržavne programe i lokalne inicijative.

(4) Ovaj Okvirni sporazum, primjenjuje se na sve finansijske sporazume, zaključene između ugovornih strana u pogledu finansijske pomoći u okviru IPA-e. Ukoliko postoje sektorski sporazumi, koji se odnose na datu komponentu, primjenjivat će se na finansijske sporazume zaključene u okviru te komponente. Ukoliko nema finansijskog sporazuma, pravila iz ovog Okvirnog sporazuma primjenjuju se zajedno sa sektorskim sporazumima, ukoliko takvi postoje.

ODJELJAK II: STRUKTURE I ORGANI UPRAVLJANJA

Član 6 Osnivanje i imenovanje struktura i organa za decentralizirani sistem upravljanja

(1) U slučaju decentraliziranog sistema upravljanja od strane Korisnika moraju se postaviti sljedeće strukture i organi:

a) Nadležni službenik za akreditiranje (CAO);

b) Nacionalni koordinator za IPA-u (NIPAC);

c) Koordinator za strateška pitanja za komponentu regionalnog razvoja i komponentu ljudskih potencijala;

d) Državni službenik za ovjeravanje (NAO);

e) Nacionalni fond (NF);

f) Operativne strukture za svaku komponentu ili program, koji se bave upravljanjem i provedbom pomoći u okviru Uredbe o IPA-i;

g) Organ za reviziju.

(2) Posebna tijela mogu biti osnovana unutar sveukupnog okvira, kojeg utvrde naprijed opisana tijela i organi unutar ili izvan prvobitno postavljenih operativnih struktura. Korisnik osigurava da konačna odgovornost za funkcije operativnih struktura ostane u nadležnosti prvobitno postavljenih operativnih struktura. Takva reorganizacija formalizira se u obliku pismenih sporazuma i podliježe akreditiranju od strane državnog službenika za ovjeravanje, čiji je rezultat prijenos nadležnosti upravljanja od strane Komisije na operativne strukture korisnika

(3) Korisnik osigurava da se odgovarajuća podjela dužnosti primjenjuje na tijela i organe iz naprijed navedenih stavova 1 i 2, u skladu sa članom 56 Uredbe o finansiranju. Dužnosti su podijeljene kada su različiti zadaci, u pogledu transakcije, raspoređeni na različite osobe, čime se omogućava pravilno preuzimanje svakog posebnog zadatka.

Član 7 Osnivanje i imenovanje struktura i organa za centralizirani i zajednički sistem upravljanja

(1) Kod centraliziranog ili zajedničkog sistema upravljanja, nacionalni koordinator za IPA-u učestvuje u svojstvu predstavnika Korisnika naspram Komisije. On osigurava održavanje bliske suradnje između Komisije i Korisnika, kako u pogledu općeg procesa pristupanja, tako i u pogledu pretpristupne pomoći EU u okviru IPA-e.

(2) Nacionalni koordinator za IPA-u je, također, odgovoran za koordinaciju učešća Korisnika u odgovarajućim prekograničnim programima, zajedno sa državama članicama i drugim zemljama korisnicama, a, također, i u programima na međudržavnom, i međuregionalnom nivou, ili programima koji se tiču zemalja s izlazom na more, u okviru drugih instrumenata Zajednice. On može prenijeti zadatke, koji se odnose na ovu zadnje spomenutu odgovornost, koordinatoru za prekograničnu suradnju.

(3) U slučaju primjene komponente IPA-e za prekograničnu suradnju, Korisnik postavlja i uspostavlja operativne strukture u skladu sa članom 139 Uredbe o provedbi IPA-e.

Član 8 Funkcije i zajedničke odgovornosti struktura, organa i tijela

(1) Na tijela i organe, navedene u članu 6, raspodjeljuju se funkcije i zajedničke odgovornosti, kako je to utvrđeno u PRILOGU A ovog Okvirnog sporazuma.

(2) Zasebne raspodjele funkcija i odgovornosti, u okviru komponenti, mogu biti utvrđene u sektorskim sporazumima ili finansijskim sporazumima. One ne smiju biti u suprotnosti s osnovnim pristupom izabranim radi raspodjele funkcija i zajedničkih odgovornosti, prikazanih u PRILOGU A.

(3) Ukoliko je u okviru decentraliziranog sistema upravljanja odgovornost za aktivnost u smislu upravljanja, provedbe i kontrole programa data posebnim osobama, Korisnik takvim osobama omogućava da izvršavaju dužnosti, koje su u vezi sa tom odgovornošću, uključujući i slučajeve kada ne postoji hijerarhijska veza između njih i tijela, koja učestvuju u toj aktivnosti. Korisnik, naročito, daje odobrenje ovim osobama da, putem službenih radnih dogovora između njih i tijela na koje se to odnosi, uspostave:

a) odgovarajući sistem razmjene podataka, uključujući i pravo na traženje podataka i pravo pristupa dokumentima i osoblju na licu mjesta, ukoliko je to potrebno;

b) standarde, koji se moraju ispuniti;

c) procedure, koje se moraju primjenjivati.

ODJELJAK III: AKREDITIRANJE I PRIJENOS UPRAVLJAČKIH OVLASTI U OKVIRU DECENTRALIZIRANOG SISTEMA UPRAVLJANJA

Član 9 Zajednički zahtjevi

Upravljanje, koje se odnosi na komponentu, program ili mjeru, može biti preneseno na Korisnika, isključivo, ukoliko i kada su ispunjeni sljedeći zahtjevi:

a) Korisnik ispunjava uvjete iz člana 56(2) Uredbe o finansiranju, naročito u pogledu sistema za upravljanje i

kontrolu. Sistemi za upravljanje i kontrolu, uspostavljeni u Bosni i Hercegovini, omogućavaju djelotvornu i uspješnu kontrolu, i to najmanje u područjima navedenim u prilogu Uredbe o provedbi IPA-e i pobrojanim u okviru br. 1c) PRILOGA A ovog Okvirnog sporazuma. Ugovorne strane mogu utvrditi daljnje odredbe u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

b) Nadležni službenik za akreditiranje dao je akreditaciju državnom službeniku za ovjeravanje:

- i kao rukovodiocu nacionalnog fonda, koji snosi sveukupnu odgovornost za finansijsko upravljanje fondovima EU u Bosni i Hercegovini, i koji je odgovoran za zakonitost i pravilnost glavnih transakcija;
- i u pogledu sposobnosti državnog službenika za ovjeravanje da ispunjava odgovornosti, radi djelotvornog funkcioniranja sistema za upravljanje i kontrolu u okviru IPA-e.

Akreditiranje državnog službenika za ovjeravanje, također, obuhvata nacionalni fond na način kako je opisano u prilogu A 5.

c) Državni službenik za ovjeravanje dao je akreditaciju odgovarajućim operativnim strukturama.

Član 10 Postupak kojim nadležni službenik za akreditiranje akreditira državnog službenika za ovjeravanje i nacionalni fond

(1) Akreditiranje državnog službenika za ovjeravanje u skladu sa članom 11 Uredbe o provedbi IPA-e ovisi o njegovom ispunjavanju važećih zahtjeva iz člana 11 spomenute uredbe i dodatno utvrđenih u prilogu A4. Ovu akreditaciju potkrepljuje revizorsko mišljenje koje daje vanjski revizor, koji je funkcionalno neovisan u odnosu na sve učesnike u sistemu upravljanja i kontrole. Revizorsko mišljenje zasniva se na ispitivanju, izvršenom u skladu sa međunarodno prihvaćenim revizorskim standardima.

(2) Nadležni službenik za akreditiranje obavještava Komisiju o akreditiranju državnog službenika za ovjeravanje, najkasnije do objave akreditiranja prve operativne strukture. Nadležni službenik za akreditiranje pruža sve odgovarajuće dodatne informacije, koje zahtijeva Komisija.

(3) Nadležni službenik za akreditiranje odmah obavještava Komisiju o bilo kakvim promjenama, koje se tiču državnog službenika za ovjeravanje ili nacionalni fond. Ukoliko promjena utječe na državnog službenika za ovjeravanje ili nacionalni fond, u pogledu važećih zahtjeva iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e, nadležni službenik za akreditiranje šalje Komisiji procjenu posljedica takve promjene na valjanost akreditiranja. Ukoliko je takva promjena značajna, nadležni službenik za akreditiranje, također, obavještava Komisiju o svojoj odluci u pogledu akreditiranja.

Član 11 Postupak kojim državni službenik za ovjeravanje akreditira operativne strukture

(1) Akreditiranje operativne strukture ovisi o njenom ispunjavanja zahtjeva iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e. Pouzdanost akreditiranja za operativnu strukturu potkrjepljuje revizorsko mišljenje, koje donosi vanjski revizor, koji je funkcionalno neovisan u odnosu na sve učesnike u sistemu upravljanja i kontrole. Revizorsko mišljenje zasniva se na ispitivanju, koje se vrši u skladu sa međunarodno prihvaćenim revizorskim standardima.

(2) Državni službenik za ovjeravanje obavještava Komisiju o akreditiranju operativnih struktura i pruža sve odgovarajuće informacije, koje zahtijeva Komisija, uključujući i opis sistema upravljanja i kontrole.

Član 12 Postupak kojim Komisija prenosi upravljačke ovlasti

(1) Komisija prenosi upravljačke ovlasti na Korisnika, tek nakon što tijela i organi, iz navedenog člana 6, budu postavljeni i osposobljeni, te nakon što se ispune uvjeti, utvrđeni u ovom članu.

(2) Prije prijenosa upravljačkih ovlasti, Komisija preispituje akreditiranja državnog službenika za ovjeravanje i operativnih struktura, utvrđenih u navedenim članovima 10 i 11, te razmatra postupke i strukture bilo kojeg relevantnog tijela ili organa unutar Bosne i Hercegovine. To znači da službe Komisije ili revizorske tvrtke, sa kojima Komisija sklopi podugovor, mogu na licu mjesta vršiti te provjere.

(3) Komisija može, u svojoj odluci kojom prenosi upravljačke ovlasti, utvrditi dodatne uvjete kako bi osigurala ispunjenje zahtjeva iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e. Ovi dodatni uvjeti moraju biti ispunjeni u toku utvrđenog vremenskog roka, koji odredi Komisija, kako bi prijenos upravnih ovlasti bilo važeće.

(4) Odlukom Komisije o prijenosu upravnih ovlasti utvrđuje se lista postupaka prethodnih kontrola, ukoliko postoje, koje Komisija obavlja u pogledu provedbe procedura javnog natječaja za ugovore, objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda i dodjele ugovora i nepovratne pomoći. Ova lista može se mijenjati ovisno o komponenti IPA-e ili vrsti programa. Prethodne kontrole primjenjuju se ovisno o komponenti ili programu, sve dok Komisija ne dozvoli decentralizirani sistem upravljanja, bez prethodnih kontrola iz dolje navedenog člana 16.

Član 13 Povlačenje ili privremena obustava akreditiranja državnog službenika za ovjeravanje i nacionalni fond

(1) Nakon što Komisija prenese upravljačke ovlasti, nadležni službenik za akreditiranje je odgovoran za monitoring kontinuiranog ispunjavanja svih zahtjeva, radi održivosti ovog akreditiranja, i informira Komisiju o svim značajnijim promjenama, koje se odnose na taj postupak.

(2) Ukoliko bilo koji od primjenljivih zahtjeva iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e nije ispunjen, ili se više ne ispunjava, nadležni službenik za akreditiranje privremeno obustavlja ili povlači akreditaciju državnog službenika za ovjeravanje, i odmah informira Komisiju o svojoj odluci i razlozima njegove odluke. Prije nego obnovi akreditaciju, nadležni službenik za akreditiranje treba biti uvjeren da su ti zahtjevi ponovno ispunjeni. Jamstvo da su dati zahtjevi ispunjeni potkrjepljuje se revizorskim mišljenjem iz člana 10(1) ovog Sporazuma.

(3) Ukoliko nadležni službenik za akreditiranje povuče ili privremeno obustavi akreditaciju državnog službenika za ovjeravanje, primjenjuju se sljedeće odredbe:

- Komisija prestaje sa prijenosom sredstava na Korisnika u toku perioda u kojem akreditacija nije na snazi;
- U toku perioda kada akreditacija nije na snazi, svi euro-računi ili euro-računi za relevantne komponente, blokiraju se i nijedno plaćanje, koje vrši Nacionalni fond s ovih blokiranih euro-računa, neće se smatrati prihvatljivim za finansiranje iz sredstava Zajednice;
- Ne dovodeći u pitanje bilo koje druge finansijske ispravke, Komisija može, na štetu Korisnika, vršiti finansijske ispravke, utvrđene u članu 30 ovog

Sporazuma, s obrazloženjem da u prethodnom periodu nisu bili zadovoljeni svi neophodni preduvjeti za prijenos upravljačkih ovlasti.

Član 14 Povlačenje ili privremena obustava akreditiranja operativnih struktura

(1) Nakon što Komisija prenese upravljačke ovlasti, državni službenik za ovjeravanje odgovoran je za monitoring kontinuiranog ispunjavanja svih zahtjeva, kako bi ova akreditacija bila održiva i daje informacije Komisiji i nadležnom službeniku za akreditiranje o svakoj značajnoj promjeni, koja se na to odnosi.

(2) Ukoliko bilo koji od zahtjeva iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e nije ispunjen, ili se više ne ispunjava, državni službenik za ovjeravanje privremeno obustavlja ili povlači akreditaciju relevantne operativne strukture, i odmah informira Komisiju i nadležnog službenika za akreditiranje o svojoj odluci, kao i o razlozima za donošenje njegove odluke.

Prije nego obnovi relevantnu akreditaciju, državni službenik za ovjeravanje treba biti uvjeren da su ti zahtjevi ponovno ispunjeni. Tu uvjerenost potkrjepljuje revizorskim mišljenjem, iz naprijed navedenog člana 11(1).

(3) Ukoliko državni službenik za ovjeravanje povuče ili privremeno obustavi akreditaciju operativne strukture, primjenjuju se sljedeće odredbe:

- Komisija na Korisnika ne prenosi sredstva koja se odnose na programe ili aktivnosti koje provodi relevantna operativna struktura, u toku perioda u kojem je akreditacija privremeno obustavljena ili povučena;
- Ne dovodeći u pitanje bilo koje druge finansijske ispravke, Komisija može, na štetu Korisnika, vršiti finansijske ispravke, utvrđene u članu 30 ovog Sporazuma, zbog nepridržavanja zahtjeva i uvjeta u proteklom periodu za prijenos upravljačkih ovlasti;
- Nijedna nova pravna obaveza, koju preuzme relevantna operativna struktura, neće se smatrati prihvatljivom, u toku perioda u kojem akreditacija nije na snazi;
- Državni službenik za ovjeravanje odgovoran je za poduzimanje svih odgovarajućih zaštitnih mjera u pogledu plaćanja koja izvrši, ili ugovora koje potpiše relevantna operativna struktura.

Član 15 Povlačenje ili privremena obustava prijenosa upravljačkih ovlasti

(1) Komisija prati usklađenost sa zahtjevima iz člana 11 Uredbe o provedbi IPA-e.

(2) Bez obzira na odluku nadležnog službenika za akreditiranje o zadržavanju, privremenoj obustavi ili povlačenju akreditiranja državnog službenika za ovjeravanje, ili na odluku državnog službenika za ovjeravanje o zadržavanju, privremenoj obustavi ili povlačenju akreditiranja operativne strukture, Komisija, u bilo koje vrijeme, može povući ili privremeno obustaviti prijenos upravljačkih ovlasti, a naročito u slučaju kada bilo koji od zahtjeva, navedenih u članu 11 Uredbe o provedbi IPA-e, nije ispunjen, ili se više ne ispunjava.

(3) Ukoliko Komisija povuče ili privremeno obustavi prijenos upravljačkih ovlasti, primjenjuju se sljedeće odredbe:

- Komisija prestaje sa prijenosom sredstava IPA fondova na Korisnika;
- Ne dovodeći u pitanje bilo koje druge finansijske ispravke, Komisija može, na štetu Korisnika, vršiti finansijske ispravke, utvrđene u članu 30 ovog Sporazuma, zbog nepridržavanja zahtjeva i uvjeta u proteklom periodu za prijenos upravljačkih ovlasti.

Komisija može, svojom posebnom Odlukom, utvrditi druge posljedice, proizišle iz privremene obustave ili povlačenja.

(4) Odluka Komisije može utvrditi odredbe o privremenoj obustavi ili povlačenju prijenosa upravnih ovlasti, koje se odnose na posebna tijela ili organe.

Član 16 Decentralizacija bez *ex ante* kontrole od strane Komisije

(1) Primjena decentraliziranog sistema upravljanja pomoći, bez prethodne kontrole, koju vrši Komisija, cilj je provedbe svih komponenti IPA-e, u slučajevima kada se pomoć provodi na decentraliziranoj osnovi, u skladu sa naprijed navedenim članom 5. Vremenski period za postizanje ovog cilja može varirati ovisno o određenoj komponenti IPA-e.

(2) Prije ukidanja prethodnih kontrola, utvrđenih u Odluci Komisije o prijenosu upravljanja, Komisija se uvjerava u djelotvorno funkcioniranje relevantnog sistema upravljanja i kontrole u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravilima i pravilima Zajednice. Komisija, naročito, prati način na koji Korisnik provodi mapu puta, obuhvaćenu finansijskim sporazumom, koja se može odnositi na postupno izuzimanje različitih tipova prethodnih kontrola. Komisija na odgovarajući način uzima u obzir rezultate, koje postigne Korisnik u pogledu ovoga, a naročito tokom pružanja pomoći i tokom procesa pregovaranja.

Član 17 Izjava o pouzdanosti, koju daje državni službenik za ovjeravanje

(1) Državni službenik za ovjeravanje sačinjava godišnju izjavu o upravljanju, koja obuhvata:

- njegovu sveukupnu odgovornost u svojstvu rukovodioca nacionalnog fonda za finansijsko upravljanje sredstvima EU u Bosni i Hercegovini, i za zakonitost i ispravnost glavnih transakcija;
- za djelotvorno funkcioniranje sistema upravljanja i kontrole u okviru IPA-e.

Ova izjava o upravljanju treba biti u formi izjave o pouzdanosti, kako bi bila prezentirana Komisiji do 28. februara svake godine, a njena kopija poslata nadležnom službeniku za akreditiranje.

(2) Izjava o pouzdanosti zasniva se na stvarnom nadzoru sistema upravljanja i kontrole državnog službenika za ovjeravanje u toku finansijske godine.

(3) Izjava o pouzdanosti sačinjava se u skladu s obrascem, priloženim u PRILOGU B ovog Okvirnog sporazuma.

(4) Ukoliko potvrde, kojima se dokazuje djelotvorno funkcioniranje sistema upravljanja i kontrole, te zakonitost i ispravnost glavnih transakcija, propisanih u sklopu izjave o pouzdanosti, nisu dostupne, državni službenik za ovjeravanje informira Komisiju, a nadležnom službeniku za akreditiranje dostavlja kopiju o razlozima i mogućim posljedicama, kao i o aktivnostima poduzetim radi ispravljanja situacije i zaštite interesa Zajednice.

Član 18 Izrada izvještaja i mišljenja, koje donosi organ za reviziju, te daljnji nastavak aktivnosti državnog službenika za ovjeravanje i Komisije

(1) U skladu sa detaljnim funkcijama i odgovornostima organa za reviziju, kako je utvđeno u PRILOGU A ovog

Okvirnog sporazuma, organ za reviziju, naročito, izrađuje sljedeće izvještaje i mišljenja:

a) Godišnji izvještaj o revizorskoj aktivnosti, u skladu s obrascem iz PRILOGA C ovog Okvirnog sporazuma;

b) Godišnje revizorsko mišljenje o sistemu upravljanja i kontrole, u skladu s obrascem iz PRILOGA D ovog Okvirnog sporazuma;

c) Revizorsko mišljenje o konačnoj izjavi o troškovima, na osnovu koje se vrši zatvaranje programa ili dijelova programa, u skladu s obrascem iz PRILOGA E ovog Okvirnog sporazuma.

(2) Nakon prijema godišnjeg izvještaja o aktivnostima i godišnjeg revizorskog mišljenja iz stava 1, državni službenik za ovjeravanje:

a) odlučuje da li je potrebno poboljšati sisteme upravljanja i kontrole, bilježi odluke u tom pogledu i osigurava pravovremenu provedbu ovih poboljšanja;

b) vrši sva potrebna prilagođavanja zahtjeva za plaćanje prema Komisiji.

(3) Komisija može odlučiti ili da sama poduzme daljnje aktivnosti, kao odgovor na izvještaje i mišljenja, tako što će pokrenuti postupak finansijske ispravke ili da zahtijeva od Korisnika da poduzme odgovarajuće aktivnosti, informirajući, pritom, državnog službenika za ovjeravanje i nadležnog službenika za akreditiranje o svojoj odluci.

ODJELJAK IV: OPĆA PRAVILA O FINANSIJSKOJ POMOĆI ZAJEDNICE

Član 19 Prihvatljivost troškova

(1) Kod decentraliziranog sistema upravljanja, bez obzira na akreditacije koje dodijele nadležni službenik za akreditiranje i državni službenik za ovjeravanje, potpisani ugovori i dodaci, nastali troškovi i plaćanja, koje, pritom, vrše nacionalni organi, nisu prihvatljivi za finansiranje u okviru IPA-e prije nego što Komisija prenese ovlasti za upravljanje na relevantne strukture i organe. Krajnji datum za utvrđivanje liste prihvatljivih troškova utvrđuje se u finansijskim sporazumima, gdje je to potrebno.

(2) Odstupanjem od stava 1,

a) troškovi tehničke pomoći za uspostavu sistema upravljanja i kontrole, nastali nakon 1. januara 2007. godine mogu se smatrati prihvatljivim i prije inicijalnog prijenosa ovlasti za upravljanje;

b) troškovi, nastali nakon objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda ili objave tendera, mogu se, također, smatrati prihvatljivim, ukoliko je poziv objavljen prije inicijalnog prijenosa ovlasti za upravljanje, ovisno o tome da li je to inicijalni prijenos ovlasti za upravljanje uspostavljeno unutar vremenskih rokova, utvrđenih u rezervnoj klauzuli koja treba biti uvrštena u date aktivnosti ili pozive, i ovisno o prethodnom odobrenju Komisije u pogledu relevantnih dokumenata. Spomenuti pozivi za dostavljanje ponuda ili objave tendera mogu biti poništeni ili izmijenjeni ovisno o odluci o prijenosu upravljanja.

(3) Troškovi, koji se izdvajaju u okviru IPA-e, ne mogu se finansirati iz nekog drugog finansijskog instrumenta Zajednice.

(4) Kao dodatak spomenutim stavovima od 1 do 3, detaljnija pravila o prihvatljivim troškovima mogu biti utvrđena u finansijskim sporazumima ili sektorskim sporazumima.

Član 20 Vlasništvo nad kamatom

Svaki prihod od kamata, na bilo kojem euro-računu zasebnom za datu komponentu, ostaje u vlasništvu Korisnika. Prihod od kamate, ostvaren finansiranjem programa od strane Zajednice, usmjerava se, isključivo, prema tom programu i smatra se sredstvom Korisnika u formi nacionalnog javnog doprinosa i prijavljuje se Komisiji, prilikom konačnog zatvaranja programa.

Član 21 Tok revizije

Državni službenik za ovjeravanje osigurava dostupnost svih bitnih informacija, kako bi se, u bilo koje vrijeme, mogao utvrditi dovoljno detaljan tok revizije. Ova informacija obuhvata dokumentacijski potkrijepljene dokaze o odobrenim zahtjevima za plaćanje, knjiženjima i plaćanjima takvih zahtjeva, kao i dokaze o obradi pozajmica (predujama), garancija i dugovanja.

Član 22 Intenzitet pomoći i stupanj doprinosa Zajednice

(1) Doprinos Zajednice izračunava se u odnosu na prihvatljive troškove, na način utvrđen u dijelu II Uredbe o provedbi IPA-e za svaku komponentu IPA-e.

(2) Odlukama o finansiranju, kojima se usvajaju godišnji i višegodišnji programi za svaku komponentu IPA-e, utvrđuje se maksimalni indikativni iznos doprinosa Zajednice i naknadni maksimalni iznos za svaku prioritetnu osnovicu.

ODJELJAK V: OPĆA PRAVILA PROVEDBE

Član 23 Pravila nabavke

(1) Upravljanje pomoći, koja je dio svih IPA komponenti, obavlja se u skladu sa pravilima za vanjsku pomoć, sadržanim u Uredbi o finansiranju. Ovo se ne odnosi na pomoć, koja se provodi u okviru prijelaznih aranžmana iz člana 99 Uredbe o provedbi IPA-e, u pogledu komponente o prekograničnoj suradnji, a koja je namijenjena dijelu programa koji se provodi na teritorijama država članica, osim ukoliko država članica, koja u njemu učestvuje, nije drugačije odlučila.

(2) Rezultati tenderskih procedura objavljuju se u skladu s pravilima iz gore navedenog stava 1 i pravilima, utvrđenim daljnje u članu 24(3) ovog Sporazuma.

(3) Pravila o učešću i porijeklu, utvrđena u članu 19 Okvirne uredbe o IPA-i, primjenjuju se na sve postupke dodjele ugovora u okviru IPA-e.

(4) Svi ugovori o uslugama, nabavkama i radovima dodijeljuju se i provode u skladu sa postupcima i standardnim dokumentima, koje utvrdi i objavi Komisija za provedbu operacija izvan teritorije Evropske unije, a koji su na snazi u vrijeme pokretanja navedenog postupka, osim ukoliko nije drugačije utvrđeno sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 24 Javnost i transparentnost

(1) Kod centraliziranog ili zajedničkog sistema upravljanja, Komisija pruža informacije o programima i aktivnostima, a u tome joj, po potrebi, pomaže nacionalni koordinator za IPA-u. Kod decentraliziranog sistema upravljanja, Korisnik, a naročito nacionalni koordinator za IPA-u, pružaju informacije o programima i aktivnostima i objavljuju ih. Kod podijeljenog načina upravljanja, države članice i Korisnik pružaju informacije o programima i aktivnostima i objavljuju ih. Informacija se upućuje građanima i korisnicima, kako bi se stavio naglasak na ulogu Zajednice i osigurala transparentnost.

(2) Kod decentraliziranog sistema upravljanja, operativne strukture odgovorne su za objavljivanje liste konačnih korisnika, naziva aktivnosti i iznosa sredstava Zajednice, raspodijeljenih na te aktivnosti putem dodjele nepovratne pomoći na sljedeći način:

a) Objavljivanje se vrši u skladu sa standardnom prezentacijom na povjerljivoj i jednostavno dostupnoj internet stranici Korisnika. Ukoliko nije moguće objavljivanje putem

interneta, informacija se objavljuje na bilo koji drugi način, uključujući i objavljivanje u nacionalnom službenom listu.

b) Objavljivanje se vrši tokom prve polovine godine, nakon završetka budžetske godine u kojoj su sredstva bila dodijeljena Korisniku.

c) Korisnik obavještava Komisiju o mjestu objave. Ukoliko je informacija objavljena na neki drugi način, Korisnik o korištenim sredstvima detaljno upoznaje Komisiju.

d) Operativne strukture osiguravaju da krajnji korisnik bude informiran o tome da prihvatanje finansiranja, također, podrazumijeva i prihvatanje njihovog uvrštavanja na ovu listu objavljenih korisnika. Svi osobni podaci, uvršteni u ovu listu bit će, bez obzira na to, obrađeni u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001. Evropskog parlamenta i Vijeća od 18. decembra 2000. godine o zaštiti pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka od strane institucija i tijela Zajednice, te o slobodnom kretanju takvih podataka[1], uz obavezno poštivanje zahtjeva sigurnosti.

(3) Kod decentraliziranog sistema upravljanja, odgovarajuća tijela, nakon potpisivanja ugovora, pripremaju obavijest o dodjeli ugovora, te je prosljeđuju Komisiji na objavljivanje. Korisnik, također, može objaviti obavijest o dodjeli ugovora u odgovarajućim nacionalnim publikacijama.

(4) Komisija i relevantna nacionalna, regionalna i lokalna tijela Korisnika dogovaraju se o koherentnom nizu aktivnosti, koje trebaju biti dostupne i objavljene u Bosni i Hercegovini, u informaciji o pomoći u okviru IPA-e. Postupci za provedbu takvih aktivnosti utvrđuju se sektorskim ili finansijskim sporazumima.

(5) Provedba aktivnosti iz stava 4 u nadležnosti je krajnjih korisnika, i može biti finansirana iz iznosa raspodijeljenog na odgovarajuće programe ili aktivnosti.

Član 25 Odobravanje pogodnosti za provedbu programa i izvršavanje ugovora

(1) Kako bi osigurao djelotvornu provedbu programa u okviru IPA-e, Korisnik poduzima mjere kako bi omogućio:

a) da, u slučaju usluga, nabavki ili tenderskih procedura za izvođenje radova fizičke ili pravne osobe, koje mogu učestvovati u tenderskim procedurama, u skladu sa gore navedenim članom 23, imaju pravo na privremeni nastan i boravak, ako važnost ugovora to opravdava. Ovo pravo stječe se tek nakon što se objavi poziv na tender, a koristi ga tehničko osoblje, potrebno za izvođenje studija i drugih pripremnih mjera za izradu tenderâ. Ovo pravo prestaje da važi mjesec dana nakon donošenja odluke o dodjeli ugovora;

b) da se tom osoblju, koje učestvuje u aktivnostima koje finansira Zajednica, kao i članovima njihove najuže porodice, odobre pogodnosti, povlastice i izuzeci koji nisu manje povoljni od onih koji se obično odobravaju ostalom međunarodnom osoblju, zaposlenom u Bosni i Hercegovini, u okviru bilo kog drugog bilateralnog ili multilateralnog sporazuma ili dogovora o pomoći i tehničkoj suradnji;

c) da se tom osoblju, koje učestvuje u aktivnostima koje finansira Zajednica i članovima njihove najuže porodice, dopusti da uđu u Bosnu i Hercegovinu, da se nastane u Bosni i Hercegovini, da tu rade i da napuste Bosnu i Hercegovinu, ako priroda osnovnog ugovora to opravdava;

d) dodjelu svih dozvola neophodnih za uvoz roba, iznad svega profesionalne opreme, neophodne za izvršenje osnovnog ugovora, u skladu sa postojećim zakonima, pravilima i propisima Korisnika;

e) da uvozi, koji se vrše u okviru IPA-e, budu izuzeti od carina, uvoznih carina i ostalih fiskalnih naknada;

f) dodjelu svih dozvola, neophodnih za ponovni izvoz gore navedenih roba, onda kada je osnovni ugovor u potpunosti izvršen;

g) dodjelu ovlaštenja za uvoz ili kupovinu strane valute, neophodne za provedbu osnovnog ugovora i primjenu nacionalnih propisa o kontroli deviznog poslovanja na nediskriminatoran način prema izvođačima, bez obzira na njihovo državljanstvo ili mjesto nastana;

h) dodjelu svih dozvola, neophodnih za vraćanje u zemlju porijekla sredstava primljenih u vezi s aktivnostima koje se finansiraju u okviru IPA-e, u skladu s inostranim propisima o kontroli deviznog poslovanja, koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

(2) Korisnik osigurava punu suradnju između svih nadležnih organa. Također će osigurati pristup kompanijama u državnom vlasništvu i drugim vladinim institucijama, koje su uključene ili su, pak, neophodne za provedbu programa ili izvršenje ugovora.

Član 26 Pravila o porezima, carinama i drugim fiskalnim naknadama

(1) Osim ako drugačije nije predviđeno sektorskim sporazumom ili finansijskim sporazumom, porezi, carine i uvozne carine ili druge naknade jednakog učinka nisu prihvatljive u okviru IPA-e.

(2) Sljedeće detaljne odredbe primjenjuju se:

a) Carine, uvozne carine, porezi ili fiskalne naknade jednakog učinka, u slučaju uvoza robâ u okviru ugovora koje finansira Zajednica, nisu prihvatljive u okviru IPA-e. Ovi uvozi propuštaju se od mjesta ulaska u Bosnu i Hercegovinu radi isporuke izvođaču, kao što nalažu odredbe osnovnog ugovora, i za neposredno korištenje potrebno za normalnu provedbu ugovora, bez obzira na kašnjenja ili sporove oko rješavanja naprijed navedenih pristojbi, poreza ili troškova;

b) Ugovori o uslugama, nabavkama i radovima koje finansira Zajednica, a koje pružaju izvođači registrirani u Bosni i Hercegovini ili vanjski izvođači ne podliježu plaćanju poreza na dodanu vrijednost u Bosni i Herecegovini, štembilja, pristojbi za registraciju ili fiskalnih naknada jednakog učinka, bilo da takve naknade već postoje, ili ih tek treba uvesti. Izvođači iz EZ izuzeti su od plaćanja poreza na dodanu vrijednost za usluge koje pružaju, robu koju nabavljaju i/ili radove koje izvode u okviru ugovora EZ-a, uz pravo izvođačâ na poravnanje ili odbijanje uloženog poreza na dodanu vrijednost, plaćenog u vezi sa pruženim uslugama, nabavljenoj robi i/ili izvršenim radovima od svakog poreza na dodanu vrijednost, koji su prikupili za bilo koju transakciju koju su izvršili. Ukoliko izvođači iz EZ-a ne mogu iskoristiti ovu mogućnost, omogućava im se da, nakon podnošenja pismenog zatjeva, koji je praćen potrebnom dokumentacijom, koju zahtijeva nacionalni/lokalni zakon o povratu i ovjerenom kopijom osnovnog ugovora EZ-a, povrate porez na dodanu vrijednost, neposredno od poreskih organa.

Zbog ovog Okvirnog sporazuma, termin "izvođač iz EZ-a" označava fizičku ili pravnu osobu, koja pruža usluge i/ili nabavlja robu i/ili izvodi radove i/ili pruža nepovratnu pomoć u okviru ugovora EZ-a. Termin "izvođač iz EZ-a", također, obuhvata savjetnike za pretpristupnu pomoć, koji su poznati i kao

1 Sl.l. L 8, 12. januar 2001. godine, str. 1.

rezidentni *twinning* savjetnici, i eksperte uključene u *twinning* dogovore u pisanom obliku ili ugovore. Termin "ugovor EZ-a" označava svaki pravno obavezujući dokument putem kojeg se vrši finansiranje neke aktivnosti u okviru IPA-e, i koji su potpisali EZ i Korisnik.

Na takve izvođače primjenjuju se proceduralne privilegije, barem jednake onima koje se primjenjuju na izvođače u okviru ostalih bilateralnih i multilateralnih sporazuma, ili dogovora o pomoći i tehničkoj suradnji.

c) Dobit i/ili prihod proizišao iz ugovora EZ-a oporezuje se u Bosni i Hercegovini u skladu sa nacionalnim/lokalnim sistemom oporezivanja. Međutim, fizičke i pravne osobe iz država članica Evropske unije ili ostalih zemalja koje zadovoljavaju relevantne odredbe u okviru IPA-e, uključujući osoblje privremeno nastanjeno izvan svoje zemlje, koje izvršava ugovore koje finansira Zajednica, izuzeti su od plaćanja ovih poreza u Bosni i Hercegovini.

d) Osobni predmeti i predmeti za domaćinstvo za osobnu upotrebu, koje uvoze fizičke osobe (i članovi njihovih najužih porodica), osim onih angažiranih lokalno, koje su angažirane za obavljanje poslova definiranih ugovorima o tehničkoj suradnji, izuzeti su od carina, uvoznih carina, poreza i drugih fiskalnih naknada jednakog učinka, s tim da navedeni osobni predmeti i predmeti za domaćinstvo budu ili ponovo izvezeni ili prodati u državi u skladu sa propisima, koji su na snazi u Bosni i Hercegovini nakon prestanka ugovora.

Član 27 Nadzor, kontrola i revizija koju vrše Komisija i Evropski revizorski sud

(1) Svi finansijski sporazumi, kao i svi programi i ugovori koji iz njih proizlaze, predmet su nadzora i finansijske kontrole, koju vrši Komisija, uključujući Evropski ured za borbu protiv prevara (OLAF) i revizije koju vrši Evropski revizorski sud. Ovo uključuje pravo Delegacije Komisije u Bosni i Hercegovini da provede mjere, kao što su: prethodna provjera tenderske i ugovorne procedure, koju vrše nadležne operativne strukture, ukoliko prethodna kontrola nije odgođena u skladu sa gore navedenim članom 16. Na odgovarajući način opunomoćeni zastupnici ili predstavnici Komisije i OLAF-a imaju pravo vršiti bilo koju tehničku i finansijsku provjeru, koju Komisija ili OLAF smatraju potrebnom radi praćenja povedbe programa, uključujući posjetu mjestima i objektima u kojima se provode aktivnosti, koje finansira Komisija. Komisija o takvim misijama unaprijed obavještava relevantne nacionalne organe.

(2) Korisnik dostavlja sve podatke i dokumente, koji se od njega traže, uključujući elektronske podatke i poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi olakšao rad osobama obučenim za vršenje revizija ili inspekcija.

(3) Korisnik vodi evidenciju i račune za utvrđivanje pruženih usluga, izvršenih nabavki, radova i pružene nepovratne pomoći, koji su finansirani u okviru odgovarajućeg finansijskog sporazuma u skladu sa pouzdanim računovodstvenim postupcima. Korisnik, također, osigurava da zastupnici ili predstavnici Komisije, uključujući OLAF, imaju pravo pregledati svu relevantnu dokumentaciju i račune koji se odnose na stavke, koje se finansiraju u okviru finansijskog sporazuma, i pomažu Evropskom revizorskom sudu da provede reviziju u pogledu korištenja fondova Zajednice.

(4) Kako bi osigurala djelotvornu zaštitu svojih finansijskih interesa, Zajednica, uključujući OLAF, također, može izvršiti provjeru dokumentacije, te provjere i inspekcije na licu mjesta u skladu sa postupovnim odredbama Uredbe Savjeta (EZ, Euratom) 2185/1996. od 11. novembra 1996. godine[1]. Ove provjere i inspekcije pripremaju se, a i vrše kroz usku suradnju sa nadležnim organima koje imenuje Korisnik, koji pravovremeno trebaju biti obaviješteni o predmetu, svrsi i pravnoj osnovi provjera i inspekcija, kako bi mogli pružiti svu neophodnu pomoć. Korisnik utvrđuje uslugu koja će, na zahtjev OLAF-a (Evropskog ureda za brobu protiv prevare), pomoći u vršenju inspekcija u skladu s Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2185/1996. Ukoliko Korisnik želi, provjere i inspekcije na licu mjesta mogu se vršiti zajedno s ovim inspekcijama. Ukoliko se učesnici u aktivnostima, koje finansira Zajednica, suprotstavljaju provjeri ili inspekciji na licu mjesta, Korisnik, djelujući u skladu sa nacionalnim propisima, pruža inspektorima Komisije/OLAF-a pomoć, koja im je potrebna da im rastereti vršenje provjere ili inspekcije na licu mjesta.

Komisija/OLAF izvještava Korisnika, što je prije moguće, o bilo kojoj činjenici ili sumnji u pogledu nepravilnosti, koja je izazvala pažnju u toku vršenja provjere ili inspekcije na licu mjesta. U bilo kojem slučaju, Komisija/OLAF je dužna informirati naprijed navedeni organ o rezultatima takvih provjera ili inspekcija.

(5) Kontrole i revizije, koje su prethodno opisane, primjenjuju se na sve izvođače i podizvođače, koji su primili sredstva Zajednice, uključujući sve relevantne informacije koje se mogu naći u dokumentima o nacionalnom fondu Korisnika, a tiču se nacionalnog doprinosa.

(6) Ne dovodeći u pitanje odgovornost Komisije i Evropskog revizorskog suda, račune i djelovanje nacionalnog fonda, i, gdje je to moguće, operativne strukture, prema nahođenju Komisije, može provjeriti sama Komisija ili vanjski revizor, kojeg Komisija odredi.

Član 28 Sprečavanje nepravilnosti i prevara, mjere protiv korupcije

(1) Korisnik osigurava istragu i djelotvornu obradu predmeta gdje postoji sumnja da se radi o prevari i nepravilnostima i osigurava djelovanje kontrolnih i mehanizma izvještavanja, koji su jednaki onima predviđenim Uredbom Komisije (EZ) br. 1828/2006. od 8. decembra 2006. godine[2] Komisija se, bez odlaganja, informira o slučajevima gdje postoji sumnja o prevari ili nepravilnosti.

(2) Također, Korisnik poduzima sve odgovarajuće mjere da spriječi i djeluje protiv svakog vršenja aktivne ili pasivne korupcije u svakoj fazi postupka nabavke ili dodjele nepovratne pomoći, ili u toku provedbe odgovarajućih ugovora.

(3) Korisnik, uključujući osoblje odgovorno za provedbene zadatke u pogledu aktivnosti koje finansira Komisija, obavezuje se da će poduzeti sve mjere predostrožnosti potrebne kako bi se izbjegao bilo kakav rizik od sukoba interesa, i odmah informirati Komisiju o bilo kojem takvom sukobu interesa ili situaciji koja bi mogla dovesti do takvog sukoba.

(4) Primjenjuju se sljedeće definicije:

a) **Nepravilnost** označava svaku povredu odredbe važećih pravila i ugovora, koja je rezultat djela propusta ekonomskog operatera, a koja je dovela ili bi mogla dovesti u pitanje opći budžet Evropske unije, uvrštavanjem neke neopravdane stavke u troškove općeg budžeta.

b) **Prevara** označava svako namjerno djelo ili propust koji se tiču: upotrebe ili predstavljanja lažnih, netačnih ili nepotpunih

1 Sl.l. L 292, 15. novembar 1996. godine, str. 2.
2 Sl.l. L 371, 27. decembar 2006., str. 4.

navoda ili dokumenata, čiji je rezultat protupravno prisvajanje ili nezakonito zadržavanje sredstava iz općeg budžeta Evropskih zajednica, ili budžeta kojima upravljaju Evropske zajednice, ili se njima upravlja u ime Evropskih zajednica; neobjavljivanje informacija koje krše posebne obaveze, a koje imaju isti učinak; zloupotreba takvih sredstava u svrhe različite od onih za koje su ta sredstva izvorno dodijeljena.

c) **Aktivna korupcija** se definira kao namjerna aktivnost neke osobe koja službeniku, neposredno ili putem posrednika, obeća ili omogući uživanje neke koristi za njega ili za neku treću stranu u njegovu korist, ako bude djelovao ili se suzdržao od toga da djeluje u skladu sa svojim dužnostima ili da obavlja svoje funkcije, kršeći svoje službene dužnosti na način koji šteti, ili bi mogao štetiti finansijskim interesima Evropskih zajednica.

d) **Pasivna korupcija** definira se kao namjerna aktivnost službenika koji, neposredno ili putem posrednika, traži ili pribavi uživanje neke koristi za njega ili za neku treću stranu u njegovu korist, ili prihvati obećanje da će takvu korist dobiti, ako bude djelovao ili se suzdržao od toga da djeluje u skladu sa svojim dužnostima, ili da obavlja svoje funkcije, kršeći svoje službene dužnosti na način koji šteti, ili bi mogao štetiti finansijskim interesima Evropskih zajednica.

Član 29 Nadoknada sredstava u slučaju nepravilnosti ili prevare

(1) Svaki dokazani slučaj nepravilnosti ili prevare, koji se otkrije u bilo kom trenutku u toku provedbe pomoći u okviru IPA-e ili kao rezultat revizije, imat će za posljedicu nadoknadu sredstava Komisije od strane Korisnika.

(2) Državni službenik za ovjeravanje vrši nadoknadu doprinosa, koje je Zajednica platila Korisniku iz sredstava onoga ko je počinio nepravilnost, prevaru ili korupciju ili koji je od nje imao koristi, u skladu sa nacionalnim postupcima za nadoknadu. Ako državni službenik za ovjeravanje ne uspije nadoknaditi sva sredstva ili dio sredstava, to ne sprečava Komisiju da sredstva nadoknadi od Korisnika.

Član 30 Finansijske ispravke

(1) U slučaju decentraliziranog sistema upravljanja, a kako bi se osiguralo da se sredstva koriste u skladu sa važećim pravilima, Komisija primjenjuje postupke za potvrdu obračuna i mehanizme finansijskih ispravki u skladu sa članom 53b(4) i 53c(2) Uredbe o finansiranju, i kako je precizirano u sektorskim sporazumima i finansijskim sporazumima.

(2) Do finansijske ispravke može doći na osnovu:

– određivanje tačno utvrđene nepravilnosti, uključujući prevaru;
– utvrđivanja slabosti ili propusta u sistemima upravljanja i kontrole Korisnika.

(3) Ako Komisija utvrdi da su troškovi u okviru programa obuhvaćenih IPA-om nastali na način da su prekršena važeća pravila, ona donosi odluku o tome koji iznosi će biti isključeni iz finansiranja sredstvima Zajednice.

(4) Izračunavanje i utvrđivanje svih takvih ispravki, kao i nadoknada koje se na njih odnose, vrši Komisija u skladu sa kriterijima i postupcima niže navedenim u članovima 32, 33 i 34. Odredbe o finansijskim ispravkama, koje su utvrđene u sektorskim sporazumima ili finansijskim sporazumima, primjenjuju se kao dopuna ovom Okvirnom sporazumu.

Član 31 Finansijska prilagođavanja

U slučaju decentraliziranog sistema upravljanja, državni službenik za ovjeravanje, koji snosi prvostupanjsku odgovornost za istraživanje nepravilnosti, vrši finansijska prilagođavanja na mjestima na kojima se utvrde nepravilnosti ili nemar u djelovanju ili operativnim programima, tako što otkazuje cjelokupan ili dio doprinosa Zajednice tim aktivnostima ili operativnim programima. Državni službenik za ovjeravanje uzima u obzir prirodu i ozbiljnost nepravilnosti i finansijskog gubitka, koji je nanesen doprinosima Zajednice.

Član 32 Kriteriji za finansijske ispravke

(1) Komisija može izvršiti finansijske ispravke tako što će otkazati cjelokupan ili dio doprinosa Zajednice za neki program, u naprijed navedenim slučajevima iz člana 30(2).

(2) Tamo gdje se utvrde pojedinačni slučajevi nepravilnosti Komisija uzima u obzir sistemsku prirodu nepravilnosti kako bi utvrdila da li je potrebno primijeniti ispravke paušalne stope, materijalne ispravke ili ispravke zasnovane na sumnji u nalaze. U pogledu komponente ruralnog razvoja, kriteriji za finansijske ispravke utvrđeni su u finansijskim sporazumima ili sektorskim sporazumima.

(3) Kada odlučuje o količini ispravki Komisija uzima u obzir prirodu i ozbiljnost nepravilnosti i/ili obim finansijskih posljedica, nastalih kao rezultat nedostataka ili pogrešaka, koje su utvrđene u sistemu upravljanja i kontrole datog programa.

Član 33 Postupci za finansijske ispravke

(1) Prije nego što donese odluku o finansijskoj ispravci Komisija obavještava državnog službenika za ovjeravanje o svojim privremenim zaključcima i zahtijeva da on dostavi svoje komentare u roku od dva mjeseca.

Tamo gdje Komisija predloži finansijsku ispravku, na osnovu sumnje ili paušalne stope, Korisniku se omogućava da utvrdi stvarni obim nepravilnosti putem pregleda date dokumentacije. U dogovoru sa Komisijom, Korisnik može ograničiti obim ovog pregleda na odgovarajuću proporciju ili uzorak date dokumentacije. Izuzev u propisno utemeljenim slučajevima, vrijeme dozvoljeno za ovaj pregled ne prelazi period od dva mjeseca, nakon perioda od dva mjeseca iz prvog podstava.

(2) Komisija uzima u obzir svaki dokaz koji dostavi Korisnik u okviru vremenskog perioda, navedenog u stavu 1.

(3) Komisija nastoji da donese odluku o finansijskoj ispravci u roku od šest mjeseci od pokretanja postupka, utvrđenog u stavu 1.

Član 34 Povrat sredstava

(1) Svaki povrat sredstava u opći budžet Evropske unije vrši se prije roka plaćanja, naznačenog u nalogu za povrat, koji je izrađen u skladu sa članom 72 Uredbe o finansiranju. Rok za plaćanje je zadnji dan drugog mjeseca nakon izdavanja naloga.

(2) Svako kašnjenje u povratu sredstava rezultira zateznom kamatom, koja se obračunava, počevši od roka plaćanja, a završava se na dan stvarnog plaćanja. Stopa takve zatezne kamate iznosi jedan i pol posto iznad stope koju primjenjuje Evropska centralna banka u svojim glavnim operacijama za refinansiranje prvog radnog dana u mjesecu, u kojem dospijeva rok za plaćanje.

Član 35 Ponovno korištenje doprinosa Zajednice

(1) Sredstva iz doprinosa Zajednice, koja su otkazana zbog finansijske ispravke, uplaćuju se u budžet Zajednice, zajedno sa pripadajućom kamatom.

(2) Sredstva iz doprinosa, čije je korištenje otkazano ili koja su povučena u skladu sa naprijed navedenim članom 31, ne mogu biti ponovno korištena za radnju ili radnje koje su bile predmet

nadoknade ili prilagođavanja, niti u slučajevima gdje su nadoknade ili prilagođavanja izvršena zbog sistemskih nepravilnosti, za postojeće radnje u okviru svih ili dijela prioritetnih osnovica, u kojima je sistemska nepravilnost nastala.

Član 36 Monitoring u slučaju decentraliziranog sistema upravljanja, odbori za monitoring IPA-e

(1) U slučaju decentraliziranog sistema upravljanja Korisnik, u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu prvog finansijskog sporazuma, osniva odbor za monitoring IPA-e u dogovoru sa Komisijom, kako bi osigurao koherentnost i koordinaciju u provedbi IPA komponenti.

(2) Odboru za monitoring IPA-e pomažu sektorski odbori za monitoring, koji su osnovani u okviru komponenata IPA-e. Oni su vezani za programe ili komponente. Ukoliko je primjereno, mogu uključiti predstavnike civilnog društva. Detaljnija pravila mogu biti sadržana u finansijskim sporazumima ili sektorskim sporazumima.

(3) Odbor za monitoring IPA-e uvjerava se u ukupnu djelotvornost, kvalitet i koherentnost provedbe svih programa i radnji, usmjerenih ka ispunjenju ciljeva navedenih u dokumentima o višegodišnjem indikativnom planiranju i finansijskim sporazumima.

(a) Odbor za monitoring IPA-e može predložiti Komisiji, nacionalnom koordinatoru za IPA-u i državnom službeniku za ovjeravanje, bilo koju aktivnost kako bi osigurao koherentnost i koordinaciju između programa i radnji koje se provode u okviru različitih komponenata, kao i bilo koje korektivne mjere koje se odnose na relevantne komponente, a koje su potrebne kako bi se osiguralo postizanje globalnih ciljeva pružene pomoći, te kako bi se unaprijedila njena sveukupna djelotvornost. Također, može predložiti relevantnom sektorskom odboru (odborima) za monitoring odluke o bilo kojoj korektivnoj mjeri kako bi osigurao postizanje ciljeva programa i unapređenje djelotvornosti pomoći, pružene u okviru programa ili date komponente (komponenata) IPA-e;

(b) Odbor za monitoring IPA-e usvaja interni poslovnik u skladu sa mandatom odbora za monitoring koji je utvrdila Komisija, te u okviru institucionalnog, pravnog i finansijskog okvira Bosne i Hercegovine;

(c) Ukoliko drugačije nije predviđeno mandatom odbora za monitoring, koji je utvrdila Komisija, primjenjuju se sljedeće odredbe:

aa) Odbor za monitoring IPA-e, pored svojih članova, predstavnika Komisije, uključuje u svoj sastav i nacionalnog koordinatora za IPA-u, državnog službenika za ovjeravanje, predstavnike operativnih struktura i koordinatora za strateška pitanja;

bb) Predstavnik Komisije i nacionalni koordinator za IPA-u zajedno predsjedavaju sastancima odbora za monitoring IPA-e;

cc) Odbor za monitoring IPA-e sastaje se najmanje jednom godišnje. U međuvremenu, moguće je, također, zakazati tematske sastanke.

Član 37 Monitoring u slučajevima centraliziranog i zajedničkog sistema upravljanja

U slučaju centraliziranog i zajedničkog sistema upravljanja, Komisija može poduzeti svaku aktivnost koju smatra neophodnom za nadzor relevantnih programa. U slučaju zajedničkog načina upravljanja, ove aktivnosti mogu se izvršiti zajedno sa datom međunarodnom organizacijom (organizacijama).

Član 38 Godišnji i završni izvještaji o provedbi

(1) Operativne strukture izrađuju godišnji sektorski izvještaj i završni sektorski izvještaj o provedbi programa za koje su odgovorni, u skladu sa postupcima definiranim za svaku komponentu IPA-e u dijelu II Uredbe o provedbi IPA-e.

Godišnji sektorski izvještaji o provedbi pokrivaju finansijsku godinu. Završni sektorski izvještaji o provedbi pokrivaju cijeli period provedbe, i mogu uključiti posljednji godišnji sektorski izvještaj.

(2) Izvještaji iz stava 1 šalju se nacionalnom koordinatoru za IPA-u, državnom službeniku za ovjeravanje i Komisiji, nakon što ih pregledaju sektorski odbori za monitoring.

(3) Na osnovu izvještaja iz stava 1 nacionalni koordinator za IPA-u šalje Komisiji i državnom službeniku za ovjeravanje godišnji i završni izvještaj o pružanju pomoći u okviru Uredbe o IPA-i, nakon što ih pregleda odbor za monitoring IPA-e.

(4) Godišnji izvještaj o provedbi iz stava 3, koji se šalje do 31. augusta svake godine, a prvi put 2008. godine, objedinjuje različite godišnje sektorske izvještaje, koji su objavljeni u okviru različitih komponenata i uključuje informacije o:

a) napretku ostvarenom u pružanju pomoći Zajednice u vezi sa prioritetima postavljenim u dokumentu o višegodišnjem indikativnom planiranju i različitim programima;

b) finansijskom pružanju pomoći Zajednice.

(5) Završni izvještaj o provedbi iz stava 3 pokriva cijeli period provedbe i može obuhvatiti posljednji godišnji izvještaj, spomenut u stavu 4.

Član 39 Zatvaranje programa u okviru decentraliziranog sistema upravljanja

(1) Nakon što Komisija od Korisnika primi zahtjev za završno plaćanje, program se smatra zatvorenim, čim se desi jedna od sljedećih situacija:

- plaćanje preostalog konačnog iznosa, što predstavlja obavezu Komisije;
- izdavanje naloga za povrat od strane Komisije;
- ukidanje već dodijeljenih budžetskih sredstava od strane Komisije.

(2) Zatvaranje programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da izvrši finansijsku ispravku u kasnijoj fazi.

(3) Zatvaranje programa ne utječe na obaveze Korisnika da nastavi sa čuvanjem relevantnih dokumenata.

(4) Kao dodatak naprijed navedenim stavovima od 1 do 3, detaljnija pravila o zatvaranju programa mogu biti utvrđena u finansijskim sporazumima ili sektorskim sporazumima.

Član 40 Zatvaranje programa u okviru centraliziranog i zajedničkog upravljanja

(1) Program je zatvoren kada se zatvore svi ugovori i nepovratne pomoći, koje je program finansirao.

(2) Po prijemu zahtjeva za plaćanje, ugovor ili nepovratna pomoć smatra se zatvorenim, čim se dogodi jedna od sljedećih situacija:

- plaćanje preostalog konačnog iznosa, što je obaveza Komisije;
- izdavanje naloga za povrat od strane Komisije nakon prijema zahtjeva za plaćanje;
- ukidanje već dodijeljenih budžetskih sredstava od strane Komisije.

(3) Zatvaranje ugovora ili nepovratne pomoći ne dovodi u pitanje pravo Komisije da izvrši finansijsku ispravku u kasnijoj fazi.

(4) Kao dodatak naprijed navedenim stavovima od 1 do 3, detaljnija pravila o zatvaranju programa mogu biti utvrđena u finansijskim sporazumima ili sektorskim sporazumima.

ODJELJAK VI: ZAVRŠNE ODREDBE

Član 41 Konsultacije

(1) Sva pitanja, koja se tiču izvršavanja ili tumačenja ovog Okvirnog sporazuma, predmet su konsultacija između vodećih ugovornih strana, a prema potrebi i izmjene i dopune ovog Okvirnog sporazuma.

(2) U slučaju propusta za izvršenje obaveze iz ovog Okvirnog sporazuma, koja nije bila predmet pravovremeno donesenih korektivnih mjera, Komisija može odgoditi finansiranje aktivnosti u okviru IPA-e, nakon konsultacija sa Korisnikom.

(3) Korisnik može, u cjelini ili djelomično, odustati od provedbe aktivnosti u okviru IPA-e. Ugovorne strane utvrđuju detalje navedenog odustajanja razmjenom pisama.

Član 42 Usuglašavanje razlika, arbitraža

(1) Razlike koje proizlaze iz tumačenja, djelovanja i provedbe ovog Okvirnog sporazuma na svakom i svim nivoima učešća, rješavat će se sporazumno putem konsultacija, predviđenih u članu 41.

(2) Ukoliko se prijateljskim načinom ne postigne rješenje, svaka od ugovornih strana može uputiti predmet na rješavanje putem arbitraže u skladu s (opcionim) pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitražu za međunarodne organizacije i države, koja su na snazi na dan ovog Okvirnog sporazuma.

(3) Jezik koji će se koristiti u arbitražnom postupku je engleski jezik. Organ za imenovanje arbitara/arbitraže bit će generalni sekretar Stalnog arbitražnog suda, na osnovu pismenog zahtjeva koji je podnijela bilo koja ugovorna strana. Odluka arbitra je obavezujuća za sve strane, i protiv nje nije moguće uložiti žalbu.

Član 43 Sporovi sa trećim stranama

(1) Ne dovodeći u pitanje nadležnost suda, koji je u ugovoru označen kao sud nadležan za sporove nastale po tom ugovoru između strana, Evropska zajednica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživa imunitet od tužbe i pravnog postupka u pogledu bilo kog spora između Evropske zajednice i/ili Korisnika i treće strane, ili između trećih strana, a koji se neposredno ili posredno tiče pružanja pomoći Zajednice Korisniku u okviru ovog Okvirnog sporazuma, osim ako se Evropska zajednica, u nekom posebnom slučaju, izričito, ne odrekne svog imuniteta.

(2) U svim pravnim ili upravnim postupcima pred sudom, tribunalom ili upravnom instancom u Bosni i Hercegovini, Korisnik brani svoj imunitet i zazuzima stav koji, na odgovarajući način, uzima u obzir interese Evropske zajednice. Po potrebi, Korisnik i Evropska komisija nastavljaju konsultacije o stavu koji će zauzeti.

Član 44 Obavijesti

(1) Sva obavještenja u vezi s ovim Okvirnim sporazumom sačinjavaju se u pisanoj formi i na engleskom jeziku. Svako obavještenje mora biti potpisano i dostavljeno kao originalan dokument ili putem faksa.

(2) Sva obavještenja u vezi s ovim Okvirnim sporazumom šalju se u pisanoj formi na sljedeće adrese:

Za Komisiju:	Za Korisnika:
Evropska komisija Generalni direktorat za proširenje	Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine Trg BiH 1
1049 Brisel	Sarajevo
BELGIJA	BOSNA i HERCEGOVINA
Faks: +32 2 295 95 40	Faks: +387 33 296 473

Član 45 Prilozi

Prilozi se smatraju sastavnim dijelom ovog Okvirnog sporazuma.

Član 46 Stupanje na snagu

Ovaj Okvirni sporazum stupa na snagu na dan kada ugovorne strane, pismenim putem, obavijeste jedna drugu da je Sporazum odobren u skladu sa postojećim internim zakonodavstvom, ili postupcima svake od strana.

Član 47 Izmjene i dopune

Svaka izmjena i dopuna, koju su dogovorile ugovorne strane bit će u pisanoj formi i činit će sastavni dio ovog Sporazuma. Takva izmjena i dopuna stupa na snagu sa datumom, koji odrede ugovorne strane.

Član 48 Prestanak

(1) Ovaj Okvirni sporazum bit će na snazi za neograničeni vremenski period, ukoliko ga ugovorne strane ne raskinu pismenim obavještenjem.

(2) U slučaju prestanka ovog Okvirnog sporazuma, svaka pomoć, koja je još uvijek u toku izvršenja, provodi se do njenog završetka, u skladu s ovim Okvirnim sporazumom i svakim sektorskim sporazumom i finansijskim sporazumom.

Član 49 Jezik

Ovaj Okvirni sporazum sačinjen je u dva primjerka na engleskom jeziku.

Potpisan, za i u ime Bosne i Hercegovine od strane	Potpisan, za i u ime Komisije od strane
dr. **Nikola Špirić**,	**Pierre Mirel**,
predsjedavajući,	Direktor
Vijeća ministara	Glavni direktorat za proširenje
Sarajevo,	Bruxelles,

PRILOG A

Raspodjela funkcija i zajedničkih odgovornosti na strukture, organe i tijela u skladu sa članom 8 Okvirnog sporazuma između Komisije i Bosne i Hercegovine

Uvodna napomena:

Ova lista pokazuje glavne funkcije i zajedničke odgovornosti datih struktura, organa i tijela. Ne treba se smatrati konačnom. Ona dopunjava temeljni dio ovog Okvirnog sporazuma.

1) Nadležni službenik za akreditiranje (CAO):

a) CAO-a imenuje Korisnik. On je visoko pozicionirani službenik u vladi ili državnoj upravi Korisnika.

b) CAO je odgovoran za izdavanje, monitoring i privremenu obustavu ili povlačenje akreditacije višeg državnog službenika za ovjeravanje (NAO)

- i kao rukovodilac nacionalnog fonda snosi sveukupnu odgovornost za finansijsko upravljanje fondovima EU u Bosni i Hercegovini, i odgovoran je za zakonitost i pravilnost glavnih transakcija;
- i u pogledu sposobnosti NAO-a da ispuni obaveze radi djelotvornog funkcioniranja sistema za upravljanje i kontrolu u okviru IPA-e.

Akreditacijom NAO-a obuhvaćen je Nacionalni fond (NF).

CAO prijavljuje Komisiji akreditaciju NAO-a i informira je o svakoj promjeni koja se tiče akreditiranja NAO-a. Ovo obuhvata pružanje svih relevantnih dokaznih informacija, koje zahtijeva Komisija.

c) Prije nego što akreditira NAO-a, CAO se uvjerava kako su ispunjeni važeći zahtjevi iz člana 11 Pravila o provedbi IPA-e. Ovo obuhvata potvrdu usklađenosti sistema za upravljanje i kontrolu, koje je uspostavio Korisnik radi djelotvornih kontrola u najmanje tri oblasti iz Priloga Uredbe o provedbi IPA-e (kriteriji za akreditaciju). Ovaj prilog predviđa sljedeće sveukupne zahtjeve:

- Kontrolu okruženja (osnivanje i upravljanje organizacijom i osobljem) koja se sastoji od etičkih i standarda poštenog odnosa i profesionalizma, otklanjanja nepravilnosti i izvještavanja, planiranja osoblja, zapošljavanja, obuka i ocjenivanja, uključujući upravljanje dodjelom osjetljivih radnih mjesta, osjetljivih funkcija i sukoba interesa, uspostave pravne osnove za tijela i pojedince, formalnog utvrđivanja odgovornosti, obaveza, prijenosa obaveza, te svakog relevantnog potrebnog organa za sve zadatke i položaje u organizaciji);
- Planiranje i upravljanje u rizičnim situacijama koji se sastoje od utvrđivanja, procjene i upravljanja u rizičnim situacijama, postavljanja ciljeva i raspodjele prema ciljevima, planiranja procesa provedbe.
- Kontrolne aktivnosti (provedba intervencija) koje se sastoje od postupaka provjere, postupaka za nadzor putem odgovornog upravljanja zadacima dodijeljenim podređenima, uključujući godišnje izjave o pouzdanosti koje daju niže rangirani akteri u operativnim strukturama, pravila za sve vrste nabavki i poziva na dostavljanje ponuda, postupaka koji obuhvataju liste za provjeru svakog koraka nabavke i poziva na dostavljanje ponuda, pravila i postupaka objavljivanja, postupaka za plaćanje, postupaka za monitoring alokacija sredstava za sufinansiranje, budžetskih postupaka radi osiguranja dostupnosti fondova, postupaka za nastavak djelatnosti, računovodstvenih postupaka, postupaka za izmirenje, izvještavanje o izuzecima, između ostalog o izuzecima od uobičajenih postupaka, koji su odobreni na odgovarajućem nivou, neodobrenih izuzetaka i propusta u kontroli, gdje god da su uočeni, postupaka osiguranja, postupaka pohranjivanja, odvajanja dužnosti i izvještavanja o slabostima interne kontrole;
- Aktivnosti monitoringa (nadzor nad intervencijama), koje se sastoji od interne revizije, te rukovođenja izvještajima o reviziji i preporukama, procjene;
- Obavještavanje (osigurati da svi akteri dobiju informacije neophodne za obavljanje svojih zadataka), koje se sastoji od redovnih sastanaka koordinacije između različitih tijela kako bi se razmijenile informacije o svim aspektima planiranja i provedbe, te redovna izvještavanja, na svim odgovarajućim nivoima, o djelotvornosti interne kontrole.

2) Nacionalni koordinator za IPA-u (NIPAC):

a) NIPAC-a imenuje Korisnik. On je visoko pozicionirani službenik u vladi ili državnoj upravi Korisnika;

b) On osigurava sveukupnu koordinaciju pomoći u okviru IPA-e.

c) NIPAC osigurava partnerstvo između Komisije i Korisnika i održavanje bliske suradnje između općeg procesa pristupanja i upotrebe pretpristupne pomoći u okviru IPA-e. Snosi sveukupnu odgovornost za:

- koherentnost i koordinaciju programa predviđenih u okviru IPA-e;
- godišnje programiranje za komponentu o pomoći u tranziciji i na izgradnju institucija na nacionalnom nivou;
- koordinaciju učešća Korisnika u odgovarajućim prekograničnim programima zajedno sa državama članicama i drugim zemljama korisnicama, kao i u programima na međudržavnom i međuregionalnom nivou ili programima suradnje regija, koje imaju izlaz na more, u okviru drugih instrumenata Zajednice; NIPAC može prenijeti zadatke, koji se odnose na ovu koordinaciju, koordinatoru za prekograničnu suradnju.

d) NIPAC izrađuje te, nakon što ih pregleda odbor za monitoring IPA-e, podnosi Komisiji godišnje i završne izvještaje o provedbi IPA-e, kako je definirano u članu 38 ovog Okvirnog sporazuma, i u članu 61(3) Uredbe o provedbi IPA-e. Kopiju ovih izvještaja šalje NAO-u.

3) Koordinator za strateška pitanja:

a) Koordinatora za strateška pitanja imenuje Korisnik kako bi osigurao koordinaciju komponente regionalnog razvoja i komponente razvoja ljudskih potencijala, koje su u nadležnosti nacionalnog koordinatora za IPA-u. Koordinator za strateška pitanja je subjekt u okviru državne uprave Korisnika, koji nije neposredno uključen u provedbu datih komponenata.

b) Koordinator za strateška pitanja:

- koordinira pomoć dodijeljenu u okviru komponente regionalnog razvoja i komponente razvoja ljudskih potencijala;
- izrađuje strateški koherentni okvir definiran u članu 154 Uredbe o provedbi IPA-e;
- osigurava koordinaciju između sektorskih strategija i programa.

4) Državni službenik za ovjeravanje (NAO):

NAO-a imenuje Korisnik. On je visoko pozicionirani službenik u vladi ili državnoj upravi Korisnika.

NAO obavlja sljedeće funkcije i ima sljedeće odgovornosti:

a) Kao rukovodilac nacionalnog fonda snosi sveukupnu odgovornost za finansijsko upravljanje fondovima EU u Bosni i Hercegovini, i odgovoran je za zakonitost i pravilnost glavnih transakcija. U pogledu ovih odgovornosti, NAO, posebno, obavlja sljedeće zadatke:

– garantira pravilnost i zakonitost glavnih transakcija;
– izrađuje i dostavlja Komisiji ovjerene izjave o troškovima i zahtjeve za plaćanje; snosi sveukupnu odgovornost za tačnost zahtjeva za plaćanje i prijenos sredstava operativnim strukturama i/ili krajnjim korisnicima;
– potvrđuje postojanje i pravilnost elemenata za sufinansiranje;
– osigurava utvrđivanje i neposredno obavještavanje o svakoj nepravilnosti;
– vrši finansijska prilagođavanja, koja se zahtijevaju u vezi s otkrivenim nepravilnostima, u skladu sa članom 50 Uredbe o provedbi IPA-e;
– ima ulogu kontakt osobe za finansijske podatke, koji se razmjenjuju između Komisije i Korisnika.

b) odgovoran je za djelotvorno funkcioniranje sistema upravljanja i kontrole u okviru IPA-e. U pogledu ovih odgovornosti NAO, posebno, obavlja sljedeće zadatke:

– odgovoran je za izdavanje, monitoring i privremenu obustavu ili povlačenje akreditiranja operativnih struktura;
– osigurava postojanje i djelotvorno funkcioniranje sistema upravljanja pomoći u okviru IPA-e;
– osigurava da sistem interne kontrole, koji se odnosi na upravljanje fondovima, bude djelotvoran;
– izvještava o sistemu upravljanja i kontrole;
– osigurava funkcioniranje odgovarajućih sistema za izvještavanje i informiranje;
– osigurava daljnje praćenje nalaza iz izvještaja o reviziji organa za reviziju u skladu sa članom 18 ovog Okvirnog sporazuma i članom 30(1) Uredbe o provedbi IPA-e;
– bez odlaganja prijavljuje Komisiji, uz kopiju prijave CAO-u, svaku veću promjenu, koja se odnosi na sistem upravljanja i kontrolu.

Kako proizlazi iz gore navedenih odgovornosti pod a) i b), NAO izrađuje godišnju izjavu o pouzdanosti, kako je definirano u članu 17 ovog Okvirnog sporazuma i u skladu sa PRILOGOM B ovog Sporazuma, što uključuje:

a) potvrdu djelotvornog funkcioniranja sistema upravljanja i kontrole;

b) potvrdu u pogledu zakonitosti i pravilnosti glavnih transakcija;

c) informacije o svakoj promjeni u sistemima i kontrolama, kao i elementima koji idu u prilog računovodstvenim podacima.

Ukoliko potvrde, kojima se dokazuje djelotvorno funkcioniranje sistema upravljanja i kontrole, te zakonitost i pravilnost glavnih transakcija naprijed navedenih pod a) i b), nisu dostupne, državni službenik za ovjeravanje informira Komisiju, a kopiju prosljeđuje CAO-u, o razlozima i mogućim posljedicama, kao i aktivnostima poduzetim radi ispravljanja situacije i zaštite interesa Zajednice.

5) Nacionalni fond (NF):

a) Nacionalni fond je tijelo smješteno u državnom ministarstvu Korisnika i ima centralne budžetske nadležnosti, te djeluje kao centralni trezorski subjekt.

b) Nacionalni fond je zadužen za poslove finansijskog upravljanja pomoći u okviru IPA-e, pod odgovornošću NAO-a.

c) Nacionalni fond je posebno zadužen za organizaciju bankovnih računa, traženje sredstava od Komisije, odobravanje prijenosa sredstava od Komisije do operativnih struktura, ili do krajnjih korisnika i izvještavanje Komisije o finansijskim operacijama.

6) Operativne strukture:

a) Operativna struktura osniva se za svaku komponentu ili program IPA-e, a bavi se upravljanjem i provedbom pomoći u okviru IPA-e. Operativna struktura je tijelo ili skup tijela u državnoj upravi Korisnika.

b) Operativna struktura odgovorna je za upravljanje i provedbu relevantnog programa ili programâ IPA-e u skladu sa principima pouzdanog finansijskog upravljanja. Upravo zbog ovoga, operativna struktura izvršava određeni broj obaveza koje uključuju:

– izradu godišnjih i višegodišnjih programa;
– monitoring provedbe programa i usmjeravanje rada sektorskog odbora za monitoring, kako je definirano u članu 36(2) ovog Okvirnog sporazuma, i u članu 59 Uredbe o provedbi IPA-e, a posebno tako što osigurava dokumente koji su neophodni za monitoring kvaliteta provedbe programa;
– izradu godišnjih sektorskih i završnih izvještaja o provedbi, definiranih u članu 38(1) i (2) ovog Okvirnog sporazuma i u članu 61(1) Uredbe o provedbi IPA-e, te, nakon što ih pregleda sektorski odbor za monitoring, podnošenje ovih izvještaja Komisiji, NIPAC-u i NAO-u;
– osiguravanje da su radnje izabrane za finansiranje i odobrene u skladu sa kriterijima i mehanizmima koji se primjenjuju na programe, i da su usklađene sa relevantnim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima;
– uspostavu postupaka za čuvanje svih dokumenata u vezi s troškovima i revizijom, a koji su neophodni kako bi se osigurao odgovarajući tok revizije;
– ugovaranje tenderskih postupaka, postupaka dodjele nepovratne pomoći, sklapanje ugovora, koji iz tog proizlaze, te plaćanje krajnjem Korisniku i povrat sredstava od krajnjeg Korisnika;
– osiguravanje da sva tijela, uključena u provedbu aktivnosti, zadrže odvojene računovodstvene sisteme, ili odvojene sisteme za računovodstvenu kodifikaciju;
– osiguravanje da NF i NAO dobiju sve neophodne podatke o postupcima i provjerama, koje su izvršene u vezi sa troškovima;
– uspostavu, održavanje i ažuriranje sistema za izvještavanje i informiranje;
– vršenje provjera kako bi se osiguralo da su prikazani troškovi, uistinu, nastali u skladu sa važećim pravilima, da su proizvodi ili usluge isporučeni u skladu s odobrenom odlukom, kao i da je zahtjev za plaćanje Korisnika valjan; ove provjere na odgovarajući način pokrivaju upravne, finansijske, tehničke i fizičke aspekte operativnih radnji;
– osiguravanje internih kontrola različitih konstitutivnih tijela;
– osiguravanje izvještavanja o nepravilnostima;

– osiguravanje usklađenosti sa zahtjevima u pogledu informiranja i objavljivanja.

c) Rukovodioci tijela od kojih se sastoje operativne strukture jasno se postavljaju i odgovorni su za zadatke koje im dodijele njihova relevantna tijela, u skladu sa članom 8(3) ovog Okvirnog sporazuma i članom 11(3) Uredbe o provedbi IPA-e.

7) Organ za reviziju:

a) Korisnik postavlja organ za reviziju i on je funkcionalno neovisan u odnosu na sve aktere u sistemu upravljanja i kontrole, i usklađen je sa međunarodno prihvaćenim standardima revizije.

b) Organ za reviziju odgovoran je za provjeru djelotvornog i dobrog funkcioniranja sistema upravljanja i kontrole;

c) Organ za reviziju, u okviru nadležnosti svog rukovodioca, obavlja sljedeće funkcije i ima sljedeće odgovornosti:

– U toku svake godine, donosi i ispunjava **godišnji plan rada revizije**, koji obuhvata revizije usmjerene ka provjeri:
– djelotvornog funkcioniranja sistema upravljanja i kontrole;
– pouzdanosti računovodstvenih podataka koji su dostavljeni Komisiji.

Rad na reviziji obuhvata reviziju odgovarajućeg uzorka aktivnosti ili transakcija i postupke ispitivanja.

Godišnji plan rada revizije podnosi se NAO-u i Komisiji prije početka svake date godine.

– izvještaji i mišljenja podnose se kako slijedi:
– **godišnji izvještaj o aktivnostima revizije** slijedeći obrazac iz PRILOGA C ovog Okvirnog sporazuma i označavanje sredstava, koja je koristio organ za reviziju i kratak pregled svih nedostataka, koji su pronađeni u sistemu upravljanja i kontrole ili u nalazima transakcije iz revizija, izvršenih u skladu sa godišnjim planom rada revizije u toku prethodnih 12 mjeseci, zaključno sa 30. septembrom date godine. Godišnji izvještaj o aktivnostima revizije upućuje se Komisiji, NAO-u i CAO-u do 31. decembra svake godine. Prvi takav izvještaj pokriva period od 1. januara 2007. do 30. novembra 2007. godine.
– **godišnje revizorsko mišljenje** slijedeći obrazac iz PRILOGA D ovog Okvirnog sporazuma u pogledu toga da li sistemi upravljanja i kontrole funkcioniraju na način koji je djelotvoran i prilagođen zahtjevima ovog Okvirnog sporazuma i Uredbe o provedbi IPA-e i/ili bilo kog drugog sporazuma između Komisije i Korisnika. Ovo mišljenje upućuje se Komisiji, NAO-u i CAO-u. Pokriva isti period i ima iste rokove, kao godišnji izvještaj o aktivnostima revizije
– **mišljenje o bilo kojoj konačnoj izjavi o troškovima** koje Komisiji podnosi NAO za zatvaranje bilo kog programa ili nekog njegovog dijela. Po potrebi, konačna izjava o troškovima može obuhvatiti zahtjev za plaćanje u formi obračuna, koji se podnosi na godišnjoj osnovi. Predmet ovog mišljenja je zakonitost zahtjeva za završno plaćanje, tačnost finansijskih podataka, i, po potrebi, uz njega se prilaže završni izvještaj o aktivnostima revizije. Ono slijedi obrazac iz PRILOGA E ovog Okvirnog sporazuma. Šalje se Komisiji i CAO-u u isto vrijeme kada i relevantna konačna izjava o troškovima, koju podnosi NAO, ili u roku od najmanje tri mjeseca od podnošenja te konačne izjave o troškovima.
– Daljnji posebni zahtjevi, u pogledu godišnjeg plana rada revizije i/ili izvještaja i mišljenja spomenutih u prethodnim tačkama, mogu se utvrditi sektorskim sporazumima ili sporazumima o finansiranju.
– U pogledu metoda rada revizije, izvještaja i revizorskih mišljenja, organ za reviziju mora raditi u skladu sa međunarodnim standardima o reviziji, posebno u pogledu oblasti procjene rizika, utemeljenosti revizorskih nalaza na materijalnim dokazima i vađenja uzoraka. Ta metoda može biti dopunjena daljnjim smjernicama i definicijama koje daje Komisija, posebno u pogledu odgovarajućeg općeg pristupa izdvajanju uzoraka, nivoima pouzdanosti i značajnosti.

PRILOG B

Okvirnom sporazumu između Komisije i

Bosne i Hercegovine

Izjava o pouzdanosti[1]

višeg državnog službenika za ovjeravanje Bosne i Hercegovine[2]

Ja, (ime, prezime, naziv pozicije ili funkcije), državni službenik za ovjeravanje Bosne i Hercegovine, ovim putem Komisiji podnosim [izjavu o troškovima] [račune i izjavu o troškovima][3] instrumenta za pretpristupnu pomoć IPA-e za Bosnu i Hercegovinu za finansijsku godinu od 1. januara 20--. do 31. decembra 20--. godine.

Potvrđujem da sam uspostavio i nadgledao djelovanje sistema za upravljanje i internu kontrolu, koji se odnosi na komponentu [od 1 do 5] IPA-e (godišnja izjava o upravljanju).

Potvrđujem, a na osnovu sopstvenog rasuđivanja i informacija koje su mi na raspolaganju, uključujući, između ostalog, rezultate rada interne revizije, da:

- je prikazani trošak [i računi podneseni][3] Komisiji u toku finansijske godine od 1. januar 20--. do 31. decembra 20--. godine, prema svim mojim saznanjima, predstavlja[ju][3] istinit, potpun, i tačan pregled troškova i računa, koji se odnose na komponentu [1 to 5] IPA-e za navedenu finansijsku godinu;
- je sistem upravljanja i kontrole funkcionirao djelotvorno kako bi se osigurali prihvatljivi dokazi o zakonitosti i pravilnosti glavnih transakcija, uključujući, između ostalog, privrženost načelu dobrog finansijskog upravljanja;
- sistem upravljanja i kontrole primjenjen za komponentu [1 do 5] nije bio [znatno][4] promijenjen u poređenju s onim kako je opisano u trenutku podnošenja prijave za prijenos upravljanja (uzimajući u obzir i promjene dostavljene Komisiji prethodnih godina);
- su poštivani svi relevantni ugovorni dokumenti, koji su mogli imati materijalni utjecaj na prikazane troškove [i podnesene račune][3] u toku referentnog perioda, u slučaju nepoštivanja. Neusklađenost sa pravilima Zajednice nije bila tolika da bi to moglo imati materijalne posljedice na prikazani trošak [i podnesene račune][3] u slučaju njihove neusklađenosti sa pravilima Zajednice.

---

[1] po komponenti
[2] na osnovu člana 27 Uredbe o provedbi IPA-e
[3] izabrati opciju za komponentu br. 5
[4] ukoliko je potrebno

Potvrđujem da sam, tamo gdje je bilo potrebno, poduzeo odgovarajuće aktivnosti, koje su u skladu s izvještajima i mišljenjima organa za reviziju, izdatim u skladu sa članom 29 Pravila o provedbi IPA-e.

[Ovo uvjerenje je, međutim, predmet sljedećih rezervacija, <*također opisati korektivne mjere*>:

- …
- …].

Isto tako potvrđujem da nisam upoznat sa bilo kojim pitanjima, koja nisu objavljena, a koja mogu ugroziti finansijski interes Zajednice.

(Mjesto i datum izdavanja

_____

potpis
Ime i zvanična funkcija državnog službenika za ovjeravanje)

PRILOG C

Okvirnom sporazumu između Komisije i

Bosne i Hercegovine

Godišnji izvještaj o provedenoj reviziji[1]

organa za reviziju Bosne i Hercegovine[2]

Upućen:

- Evropskoj komisiji, generalnom direktoratu ...
- Nadležnom službeniku za akreditiranje (CAO) i Bosne i Hercegovine;
- (kopija)[3] državnom službeniku za ovjeravanje (NAO) Bosne i Hercegovine

1. UVOD

- Navesti komponentu/program IPA-e, obuhvaćen ovim izvještajem
- Navesti tijela uključena u pripremu izvještaja, uključujući i sam organ za reviziju
- Opisati korake poduzete u pripemi izvještaja
- Navesti djelokrug revizije (uključujući troškove prikazane Komisiji za datu godinu, koji se odnose na relevantne aktivnosti)
- Navesti period obuhvaćen ovim godišnjim izvještajem o provedenoj reviziji *(prethodnih 12 mjeseci, zaključno sa 30. septembrom 20--. godine)*

2. SAŽETAK NALAZA REVIZIJE

- Opisati prirodu i obim nalaza proizišlih iz sistemskog i dokaznog ispitivanja podataka. (Izvršiti kategorizaciju ovih nalaza, uzimajući u obzir veličinu njihovog značaja - "veliki"," srednji" i "mali". Lista ovih nalaza data je u prilogu ovom izvještaju.) Navesti one greške koje se po prirodi smatraju sistemskim, i izvršiti procjenu vjerovatnoće moguće naknadne kvalifikacije u pogledu tih grešaka. Opisati i količinski izrazitii sve otkrivene nepravilnosti.

3. PROMJENE U SISTEMIMA UPRAVLJANJA I KONTROLE

- Naznačiti sve bitne promjene u sistemima upravljanja i kontrole u poređenju s onim kako je opisano u trenutku podnošenja prijave za povjeravanje upravljanja (decentralizirano upravljanje) i od posljednjeg godišnjeg izvještaja o provedenoj reviziji.
- Potvrditi da li je NAO predložio navedene promjene u skladu sa Prilogom 4) b) ovog Okvirnog sporazuma.

---

[1] po komponenti
[2] na osnovu člana 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e
[3] potrebno izabrati opciju

4. IZMJENE GODIŠNJEG PLANA RADA REVIZIJE

- Navesti sve izmjene, koje su unijete u godišnji plan rada revizije, ili su predložene uz objašnjenja i razloge.
- Uzimajući u obzir gore navedene izmjene, kao odgovor opisati usvojeni pristup revizije. Ukratko opisati posljedice izmjena i odstupanja, uključujući i navođenje osnove za izbor bilo koje dodatne revizije u okviru revidiranog godišnjeg plana rada revizije.

5. REVIZIJE SISTEMA

- Navesti tijela koja su, u svrhu ovog izvještaja, provela provjeru sistema, uključujući i sam organ za reviziju.
- Priložiti zbirnu listu provedenih revizija; navesti količinu materijalnih dokaza i nivoe pouzdanosti (%), po potrebi, te datum kada je izvještaj o reviziji dostavljen Komisiji.
- Opisati osnovu za izbor načina revizije u pogledu godišnjeg plana rada revizije.
- Opisati glavne nalaze i zaključke izvedene iz rada revizije za sisteme kontrole i upravljanja, uključujući i adekvatnost toka revizije i usklađenost sa zahtjevima i politikama Zajednice.
- Navesti sve finansijske utjecaje nalaza.
- Pružiti informacije o daljnjem praćenju nalaza revizije i to posebno, ako se primjenjuju ili preporučuju neke korektivne i preventivne mjere.

6. REVIZIJE UZORKA AKTIVNOSTI

- Navesti tijela koja su provela samostalnu provjeru radi ovog izvještaja, uključujući i sam organ za reviziju.
- Priložiti zbirnu listu, navodeći broj provedenih revizija, prikupljenu količinu materijalnih dokaza i nivo pouzdanosti (%), i iznos provjerenih troškova, rasčlanjenih po komponentama, prioritene osnovice programa i/ili mjeru po potrebi, navodeći razliku između statističkih uzoraka i uzoraka zasnovanih na analizi rizika (po potrebi). Navesti postotak provjerenih troškova u odnosu na ukupni prihvatljivi trošak prikazan Komisiji (za traženi period i zbirno).
- Opisati osnovu za izbor ispitanih aktivnosti.
- Opisati glavne rezultate dokaznog ispitivanja podataka, sa posebnim naglaskom na ukupnu stopu finansijskih grešaka u odnosu na ukupni, revizijom pregledani, trošak proizišao iz uzorka.
- Dati informacije o daljnjem praćenju grešaka kod primjene finansijskih prilagođavanja i/ili bilo kojeg plana korektivnih mjera.
- Navesti sve proizišle finansijske ispravke.

7. KOORDINACIJA IZMEĐU TIJELA ZA REVIZIJU I VRŠENJE NADZORA ORGANA ZA REVIZIJU

- Opisati procedure koordinacije između različitih nacionalnih tijela za reviziju i samog organa za reviziju (ukoliko postoje).

- Opisati procedure nadzora, koje primjenjuje organ za reviziju na druga tijela za reviziju (ukoliko postoje).

8. **NASTAVAK REVIZIJA IZ PRETHODNIH GODINA**

- Po potrebi pružiti informacije o nastavku preporuka revizije i rezultata revizije za aktivnosti iz prethodnih godina.

9. **RESURSI KOJE JE KORISTIO ORGAN ZA REVIZIJU**

- Opisati resurse koji su korišteni kako bi se izradio ovaj godišnji izvještaj o provedenoj reviziji.

PRILOG: Godišnji plan rada za referentnu godinu *(prethodnih 12 mjeseci, zaključno sa 30. septembrom 20--. godine)*

[Lista nalaza koja se odnosi na tačku 2 ovog teksta]

[Lista izmjena koja se odnosi na tačku 4 ovog teksta]

[Zbirna lista koja se odnosi na tačku 5 ovog teksta u skladu sa priloženim obrascem]

[Zbirna lista koja se odnosi na tačku 6 ovog teksta u skladu sa priloženim obrascem]

Zbirna lista koja se odnosi na tačku 5.] ZA SISTEMSKE REVIZIJE

Datum provedbe sistemske revizije	Program /sistem obuhvaćen revizijom	Subjekt revizije	Prikazani trošak u predmetnoj godini	Ukupni zbirni prikazani trošak	Osnova za izbor programa

[Zbirna lista koja se odnosi na tačku 6.] ZA PRIKAZANI TROŠAK I UZORAK REVIZIJE

Fond	Evidencijski broj (CCI br.)	Program	Prikazani trošak u predmetnoj godini	Prikazani trošak u predmetnoj godini za koji je izvršena revizija putem slučajnog uzorka		Iznos i postotak (učestalost grešaka) troškovi u slučajnom uzorku (3)		Drugi troškovi pregledani revizijom (4)	Iznos neregularnih troškova u drugom uzorku troškova	Ukupan prikazani trošak zbirno	Ukupni trošak za koji je izvšena revizija zbirno, kao procenat ukupnog troška, koji je prikazan zbirno	Nivo značajnosti (%)	Nivo pouzdanosti (%)
				1.	2.	Iznos	%	1.					

1. Iznos troškova, koji su pregledani revizijom.
2. Procenat troškova, koji su pregledani revizijom, u odnosu na troškove prikazane Komisiji za predmetnu godinu.
3. Tamo gdje slučajni uzorak obuhvata više od jednog fonda ili programa, podaci se daju za cijeli uzorak.
4. Trošak iz komplementarnog uzorka i trošak iz slučajnog uzorka, koji nije u predmetnoj godini.

PRILOG D

Okvirnom sporazumu između Komisije i

Bosne i Hercegovine[1]

Godišnje revizorsko mišljenje

organa za reviziju Bosne i Hercegovine[2] o sistemima upravljanja i kontrole

Upućeno:

- Evropskoj komisiji, generalnom direktoratu ...
- Nadležnom službeniku za akreditiranje (CAO) Bosne i Hercegovine i;
- (kopija)[3] državnom službeniku za ovjeravanje (NAO) Bosne i Hercegovine.

Uvod:

Ja, (*ime, prezime, naziv pozicije ili funkcije*), rukovodilac organa za reviziju Bosne i Hercegovine, (naziv ovlaštenog organa za reviziju), pregledao sam funkcioniranje sistema upravljanja i kontrole za aktivnosti u okviru komponente [1 do 5] Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) za period od prethodnih 12 mjeseci, završno sa (datum), kako je prezentirano opisom, poslatim Komisiji (datum) u trenutku podnošenje prijave za prijenos upravljanja, uzimajući u obzir izmjene dostavljene Komisiji za prethodne godine (datum dostavljanja), zajedno s izmjenama utvrđenim u godišnjem izvještaju o provedenoj reviziji, popratnom dokumentu ovog mišljenja.
Cilj ovog ispitivanja je izdavanje mišljenja o usklađenosti sistema upravljanja i kontrole s Okvirnim sporazumom i/ili bilo kojim drugim sporazumima između Komisije i Bosne i Hercegovine u okviru IPA-e, te o tome da li su ovi sistemi i sistemi upravljanja i kontrole - uspostavljeni da doprinesu stvaranju pouzdanih [izjava o troškovima] [računi i izjava o troškovima][4] podneseni Komisiji, te stoga pomažu da se, između ostalog, osigura zakonitost i pravilnost transakcija, koje idu u prilog tim izjavama - funkcionirali djelotvorno.

Pojedinačne odgovornosti NAO-a i revizora:

NAO je, između ostalog, odgovoran za pripremu i pravilno prezentiranje Izjave o pouzdanosti, a u skladu sa članom 2 Uredbe o provedbi IPA-e (IPA IR). Ova odgovornost obuhvata davanje iskaza po pitanju istinitosti, tačnosti i ispravnosti prikazanog troška [i podnesenih računa][3] Komisiji, kao i to da li djelotvorno funkcioniranje sistema

[1] po komponenti
[2] na osnovu člana 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e
[3] izabrati opciju
[4] izabrati opciju ovisno o komponenti

upravljanja i kontrole, u okviru IPA-e, nudi prihvatljive dokaze po pitanju zakonitosti i pravilnosti glavnih transakcija, navedenih u Izjavi.

Izjava NAO-a treba se zasnivati na svim podacima, koji su mu na raspolaganju. Ovo obuhvata i rad interne službe za reviziju.

Moja odgovornost, u okviru ovog izvještaja – u skladu sa članom 29(2)(b) druga alineja Uredbe o provedbi IPA-e – jeste da **iznesem mišljenje** o djelotvornom funkcioniranju sistema upravljanja i kontrole za aktivnosti u okviru IPA-e komponente [1 do 5] u toku prethodnog 12-mjesečnog perioda, završno sa (datum) po svim važnim tačkama.
Naše revizije su organizirane, imajući u vidu ovaj cilj (kao i to da se pribavi mišljenje o prikazanim troškovima [i godišnji računi Komponente 5][5] i završni tužbeni zahtjevi. Pripremamo opći plan rada za reviziju, kako bismo ispunili svoje dužnosti iz okvira člana 29 Uredbe o provedbi IPA-e. Nismo planirali, niti proveli revizije, kako bismo dali opće mišljenje o utemeljenosti Izjave o pouzdanosti državnog službenika za ovjeravanje (NAO), kao takve. Međutim, iznosimo svoje zaključke u pogledu toga da li su rezulati provedene revizije dali povoda za bilo koje osnovane sumnje u vezi s Izjavom o pouzdanosti. Posebno smo ocijenili dosljednost naših nalaza revizije u pogledu prisustva ili odsustva uzdržanosti NAO-a, u vezi s Izjavom o pouzdanosti. Reviziju smo proveli u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima. Ovi sandardi, između ostalog, zahtijevaju poštivanje moralnih principa, te da reviziju planiramo i provodimo kako bi dobili prihvatljiv dokaz, na kome zasnivamo svoje mišljenje.

Vjerujem da provedena aktivnost daje čvrstu osnovu za naše mišljenje.

Djelokrug provjera:

Zadaci revizije su provedeni, u skladu sa godišnjim planom rada revizije, za ovu komponentu, kao i za dati period od 12 mjeseci, a izvještaj o njima dat je u godišnjem izvještaju o radu za period do ...(datum).

U okviru naše sistemske revizije, a na osnovu testiranja, provedeno je i ispitivanje koncepcije i funkcioniranja sistema upravljanja i kontrole, koju je izabrao korisnik kako bi djelotvorno upravljao u onim rizičnim situacijama, koje ugrožavaju izradu pouzdanih [izjava o troškovima] [računa i izjava o troškovima], [3] koji se podnose Komisiji.

Navesti sva ograničenja u pogledu djelokruga provjere:

- Objasniti sva ograničenja

Mišljenje revizora:

[Opcija 1 –pozitivno mišljenje

Na osnovu naprijed nevedenog ispitivanja, moje mišljenje je da su za period od 1. oktobra 20--. do 30. septembra 20--.+1) sistemi upravljanja i kontrole za komponentu [1 do 5], uspostavljeni da doprinesu izradi pouzdanih [izjava o troškovima] [računa i izjava o troškovima],[3] koji se podnose Komisiji, te stoga pomažu da se, između ostalog, osigura

[5] Izabrati opciju za komponentu 5

zakonitost i pravilnost transakcija, koje idu u prilog tim izjavama, funkcionirali djelotvorno, te da su, kada je u pitanju njihova koncepcija i funkcioniranje po svim važnim tačkama, usklađeni sa svim relevantnim zahtjevima iz Okvirnog sporazuma o IPA-i i/ili sa bilo kojim drugim sporazumima između Komisije i Bosne i Hercegovine u okviru IPA-e. Ne iznoseći mišljenje o općoj ispravnosti Izjave o pouzdanosti, zaključujem da Izjava o pouzdanosti, koju je izdao NAO, ne sadrži prikaze, koji u pogledu značaja nisu u skladu sa našim nalazima revizije, i koji bi, zbog toga, mogli izazvati sumnju da je Izjava o pouzdanosti sačinjena u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY. Izvještaj o mojim nalazima dostavljen je istog dana kada i ovo mišljenje.

(Mjesto i datum izdavanja

_____

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 2 –mišljenje sa rezervom[6]

Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja, moje mišljenje je da su za period od 1. oktobra 20--. do 30. septembra 20--.+1) sistemi upravljanja i kontrole za komponentu [1 do 5] uspostavljeni da doprinesu izradi pouzdanih [izjava o troškovima] [računa i izjava o troškovima],[3] koji se podnose Komisiji, te stoga pomažu da se, između ostalog, osigura zakonitost i pravilnost transakcija, koje idu u prilog tim izjavama, funkcionirali djelotvorno, te da su, kada je u pitanju njihova koncepcija i djelovanje, usklađeni po svim važnim tačkama, i sa svim relevantnim zahtjevima Okvirnog sporazuma o IPA-i i/ili sa bilo kojim drugim sporazumima između Komisije i (država) u okviru IPA-e, osim u sljedećim slučajevima:

- Navesti i objasniti kvalifikacije (da li zbog neslaganja sa NAO-om ili ograničenog djelokruga); posebno istaći tijela na koja se to odnosi;
- Navesti da li su kvalifikacije periodične/sistemske prirode ili jednokratne.

Kao posljedica toga [Bosna i Hercegovina] [organ] [drugi učesnik(ci)] nije ispunila zahtjeve iz Okvirnog sporazuma o IPA-i i/ili bilo kojeg drugog sporazuma između Komisije i Bosne i Hercegovine u okviru IPA-e.

Procjenjujem da **utjecaj** kvalifikacije(a) iznosi … euro [%] totalnog prikazanog troška, što odgovara … euro [%] javnog doprinosa. Dio doprinosa Zajednice, koji je oštećen, stoga, iznosi.... Ne iznoseći mišljenje o općoj pouzdanosti Izjave o pouzdanosti u cjelini, zaključujem da Izjava o pouzdanosti, koju je izdao NAO sadrži prikaze, koji, u pogledu materijalnih dokaza, nisu u skladu sa našim nalazima revizije, te koji bi, zbog toga, mogli izazvati sumnju da je Izjava o pouzdanosti sačinjena u skladu sa važećim

[6] primjenjuje se u slučaju nesuglasica sa NAO-om ili ograničenja djelokruga

zakonodavstvom u ovoj oblasti. Ova/Ove rezerva(e) i neusklađenost(i) je/su: opisati rezerve

Revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY. Izvještaj o mojim nalazima dostavljen je istog dana kada i ovo mišljenje.

(Mjesto i datum izdavanja

---

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 3 –negativno mišljenje

Na osnovu naprijed nevedenog ispitivanja, moje mišljenje je da za period od 1. oktobra 20--. do 30. septembra 20--.+1) sistemi upravljanja i kontrole za komponentu [1 do 5] uspostavljeni da doprinesu izradi pouzdanih [izjava o troškovima] [računa i izjava o troškovima],[3] koji se podnose Komisiji, te stoga pomažu da se, između ostalog, osigura zakonitost i pravilnost transakcija, koje idu u prilog tim izjavama, **nisu** funkcionirali djelotvorno, te da, kada je u pitanju njihova koncepcija i funkcioniranje, u velikoj mjeri **nisu** bili usklađeni sa važećim zahtjevima Okvirnog sporazuma o IPA-i i/ili sa bilo kojim drugim sporazumima između Komisije i Bosne i Hercegovine u okviru IPA-e.

Ovo negativno mišljenje zasniva se na sljedećem zapažanju(ima):

- Opisati okolnosti koje su prouzrokovale ove rezerve - zajedno sa posljedicama znatne neusklađenosti sa pravilima Zajednice – te posebno navesti tijela na koja se to odnosi, ukoliko postoje.

Zbog posljedica, koje imaju pitanja opisana u prethodnom stavu [Bosna i Hercegovina] [organ] [drugi učesnik(ci)] **nije** ispunila zahtjeve iz Okvirnog sporazuma o IPA-i i/ili bilo kojeg drugog sporazuma između Komisije i Bosne i Hercegovine u okviru IPA-e.

Revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY. Izvještaj o mojim nalazima dostavljen je istog dana kada i ovo mišljenje.

(Mjesto i datum izdavanja

---

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 4 –Suzdržanost od mišljenja

Zbog važnosti pitanja opisanih u prethodnom stavu, **ja ne iznosim mišljenje** o djelotvornosti sistema upravljanja i kontrole za komponentu [1 do 5] za period od 1. oktobra 20--. do 30. septembra 20--.+1 i njihovoj usklađenosti s Okvirnim sporazumom o IPA-i i/ili sa bilo kojim drugim sporazumima između Komisije i (država) u okviru IPA-e. Ne iznoseći mišljenje o općoj utemeljenosti Izjave o pouzdanosti u cjelini, zaključujem da Izjava o pouzdanosti, koju je izdao NAO, sadrži prikaz/e, koji, u pogledu značaja, nisu

u skladu sa našim nalazima revizije, i koje bi, zbog toga, mogle izazvati sumnju da je Izjava o pouzdanosti sačinjena u skladu sa važećim zakonodavstvom u ovoj oblasti. Ova/Ove rezerva(e) i neusklađenost(i) je/su: <opisati rezerve>

(Mjesto i datum izdavanja

_____

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

PRILOG E

Okvirnom sporazumu između Komisije i

Bosne i Hercegovine[1]

Revizorsko mišljenje

organa za reviziju Bosne i Hercegovine[2]

o konačnoj izjavi o troškovima [programa u vezi sa: …]

[računima i izjavom o troškovima komponente 5][3]

[dio … programa u vezi sa: …]

[zasnovano na završnom izvještaju o provedenoj reviziji][4]

Upućeno:

- Evropskoj komisiji, generalnom direktoratu ...
- Nadležnom službeniku za akreditiranje (CAO) Bosne i Hercegovine i

1. Uvod

Ja, (ime, prezime, naziv pozicije ili funkcije), rukovodilac organa za reviziju Bosne i Hercegovine (naziv ovlaštenog organa za reviziju), pregledao sam rezultate rada revizije, provedene za program (navesti program – naziv, komponenta, period, evidencijski broj (CCI)) prema ili u okviru odgovornosti organa za reviziju, a u skladu sa planom rada revizije [izvršio sam i dodatne preglede tamo gdje sam to smatrao neophodnim].

2. Pojedinačne odgovornosti državnog službenika za ovjeravanje (NAO) i revizora

U skladu sa članom 25 Uredbe o provedbi IPA-e (IPA IR), priprema i pravično predstavljanje izjava o troškovima, koji se dostavljaju Komisiji, te osiguravanje zakonitosti i pravilnosti transakcija, koje idu u prilog tim izjavama, odgovornost je NAO-a.

[Ova odgovornost obuhvata: uspostavu, provedbu i održavanje interne kontrole, neophodne za pripremu i pravilno predstavljanje godišnjih računa, koji nisu u većoj mjeri pogrešno prikazani, bilo zbog prevare ili greške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih smjernica; te sačinjavanje računovodstvenih procjena u skladu s okolnostima][3].

Moja odgovornost, u okviru ovog izveštaja – u skladu sa članom 29(2)(b) trećom alinejom Uredbe o provedbi IPA-e – jeste da iznesem mišljenje [o pouzdanosti konačne izjave o troškovima] [o pouzdanosti izjave o troškovima i godišnjim računima] [i o važenju konačnog

[1] po komponenti
[2] na osnovu člana 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e
[3] izabrati opciju za komponentu br. 5
[4] ukoliko je potrebno, u svakom slučaju, koji se ne primjenjuje na komponentu 5

zahtjeva za plaćanje], koju podnosi NAO. Reviziju sam proveo u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima.

Ti standardi propisuju da planiram i provodim reviziju kako bih dobio prihvatljiv dokaz o tome da li je [su] izjava o troškovima [i godišnji računi][3] [i zahtjev za plaćanje preostalog konačnog iznosa doprinosa Zajednice u programu] u većoj mjeri pogrešno prikazana [i djelotvornost internih postupaka kontrole].[3]

Cjelokupni plan rada revizije organiziramo kako bi ispunili svoju odgovornost iz okvira člana 29 IPA IR. Revizije su se odnosile na [ispitivanje, a na osnovu testiranja, dokaza za iznose i objavljivanje konačnih izjava o troškovima i zahtjev za plaćanje preostalog konačnog iznosa doprinosa Zajednice u programu] [ispitivanje, a na osnovu testiranja, dokaza uz podatke iz godišnjih računa, ispitivanje postupaka i odgovarajućih uzoraka transakcija, kako bi se dobio dokaz revizije o iznosima i objavljivanje (povjerljivih) podataka u izjavi o troškovima i godišnjim računima] [3]. [Revizije su obuhvatile usklađenost plaćanja sa pravilima Zajednice samo u pogledu sposobnosti akreditiranih administrativnih struktura da osiguraju da se ova usklađenost provjeri prije izvršavanja plaćanja].[5]

Vjerujem da revizije, koje sam proveo daju objektivnu osnovu za moje mišljenje.

3. Djelokrug ispitivanja

Ispitivanje sam proveo u skladu sa članom 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e (IPA IR).

<Obim naših ispitivanja nije bio usmjeren na formiranje mišljenja o zakonitosti i pravilnosti glavnih transakcija u konačnoj izjavi o troškovima, koja se podnosi Komisiji.>[6]<Nije bilo nikakvih ograničenja u pogledu obima ispitivanja.>[5]

Djelokrug rada, nadalje su ograničavali sljedeći faktori:

(a) …
(b) …
(c)..., itd.

(Navesti sva ograničenja u pogledu obima provjere, naprimjer, neke sistemske probleme, slabosti u sistemu upravljanja i kontrole, nedostatak dokazne dokumentacije, slučajeve u sudskom postupku, itd., te procijeniti iznos troškova i dio doprinosa Zajednice na koji je to utjecalo. Ukoliko organ za reviziju ne smatra da ta ograničenja imaju utjecaj na konačni prikazani trošak, to treba biti navedeno.)

4. Greške i nepravilnosti

[Učestalost grešaka i neregularni slučajevi, pronađeni u provedenoj reviziji, nisu toliki da bi onemogućili davanje pozitivnog mišljenja, uzimajući u obzir da ih je NAO riješio na pravilan način, kao i vremenski trend njihovog pojavljivanja.]

Ili

[5] opcijski za komponentu 5
[6] izabrati opciju

[Učestalost grešaka i neregularnosti, pronađenih u provedenoj reviziji i način na koji ih je NAO riješio, toliki su da onemogućavaju davanje pozitivnog mišljenja]. Lista ovih slučajeva nalazi se u konačnom izvještaju o provedenoj reviziji, tako što se navodi njihov mogući sistemski karakter i opseg problema.]

5. Mišljenje revizora o konačnoj izjavi o troškovima

[Opcija 1 – pozitivno mišljenje

(Ukoliko nije bilo ograničenja u pogledu djelokruga ispitivanja, a učestalost grešaka i neregularnih slučajeva, kao i način na koji ih je NAO riješio ne sprečavaju pozitivno mišljenje.)

[Na osnovu gore nevedenog ispitivanja, koje je obuhvatilo reviziju, provedenu u skladu sa članom 29 (2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i dodatnim aktivnostima koje sam proveo], moje mišljenje je da su računi, podneseni Komisiji za aktivnosti u okviru IPA komponente [1 do 5] za period od (datum) do (datum) (a posebno izjava o troškovima) **prezentirani pravilno, po svim bitnim tačkama** <, obuhvatajući i one koje se odnose na zakonitost i pravilnost glavnih transakcija >[7] [te da su postupci interne kontrole provedeni pravilno][3].].

ili

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja, koje je obuhvatilo revizije, provedene u skladu sa članom 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i dodatnim aktivnostima koje sam proveo], moje mišljenje je da je konačna izjava o troškovima **prezentirana pravilno po svim bitnim tačkama** <, obuhvatajući i one koje se odnose na zakonitost i pravilnost glavnih transakcija >[7] – isplate u okviru operativnog programa sa naznakom :... IPA komponenta [1 do 5] za period od (datum) do (datum), i nalog za plaćanje preostalog konačnog iznosa doprinosa Zajednice ovom programu je važeći].

Moje revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY.

(Mjesto i datum izdavanja

_____

_____

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 2 –mišljenje sa rezervom

(Ukoliko postoje ograničenja u pogledu djelokruga ispitivanja i/ili učestale greške i neregularni slučajevi, a način na koji ih je NAO riješio traži mišljenje sa rezervom, ali nema osnove za negativno mišljenje o svim datim troškovima.)

[7] uvrstiti opcijski za komponente gdje je primjenjivo (vidi fusnotu br. 6)

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja, koje je obuhvatilo revizije, provedene u skladu sa članom 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i dodatnim aktivnostima koje sam proveo], moje mišljenje je da su računi podneseni Komisiji za aktivnosti u okviru IPA komponente [1 do 5] za period od (datum) do (datum) prezentirani pravilno, po svim bitnim tačkama <, obuhvatajući i one koje se odnose na zakonitost i pravilnost glavnih transakcija >[7] [te da su postupci interne kontrole provedeni pravilno][3]- , **osim** u pogledu:

(a) ...
(b) …
(c)..., itd.

(Navesti kvalifikacije, posebno relevantna tijela i objasniti, naprimjer, da li su one periodične/sistemske prirode ili jednostrane.)

Procjenjujem da utjecaj kvalifikacije (a) iznosi … eura [%] totalnog prikazanog troška, [što odgovara … eura [%] javnog doprinosa]. Dio doprinosa Zajednice, koji je oštećen, stoga, iznosi ....].

Ili

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja, provedenog u sklopu revizije, izvršene u skladu sa članom 29 (2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i dodatnim aktivnostima koje sam proveo], moje mišljenje je da je konačna izjava o troškovima prezentirana pravilno po svim bitnim tačkama <, obuhvatajući i one koje se odnose na zakonitost i pravilnost glavnih transakcija >[7] – isplate u okviru operativnog programa sa naznakom :... IPA komponenta [1 do 5] za period od (datum) do (datum), i nalog za plaćanje preostalog konačnog iznosa doprinosa Zajednice ovom programu je važeći, osim u pogledu pitanja navedenih u tački 3 ove izjave i/ili u pogledu primjedbi u tački 4, u vezi s učestalošću grešaka i neregularnih slučajeva i načina na koji ih je NAO riješio.

Procjenjujem da data kvalifikacij(e) pokriva iznos od … eura [%] ukupnog prikazanog troška, [što odgovara … eura [%] javnog doprinosa]. Dio doprinosa Zajednice, koji je oštećen stoga iznosi ....].

Moje revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY.

(Mjesto i datum izdavanja

---

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 3 – negativno mišljenje

(Ukoliko su priroda i učestalost grešaka i neregularnih slučajeva, te način na koji ih je NAO rješavao, toliko prisutni da se kvalifikacija smatra nedovoljnom da otkrije netačnost konačne izjave o troškovima u cjelini.)

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja u sklopu revizije provedene u skladu sa članom 29 (2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i sa dodatnim aktivnostima koje sam proveo], te posebno u pogledu prirode i učestalosti grešaka i neregularnih slučajeva i činjenice da ih NAO nije riješio na pravilan način, kako je navedeno u tački 4, moje mišljenje je da računi podneseni Komisiji za aktivnosti u okviru IPA komponente [1 do 5] za period od (datum) do (datum) **nisu** prezentirani pravilno, po svim bitnim tačkama [te da postupci interne kontrole nisu provedeni pravilno][3].]

ILI

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja provedenog u sklopu revizije, izvršene u skladu sa članom 29 (2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i dodatnim aktivnostima koje sam proveo], moje mišljenje je da konačna izjava o troškovima **ne** prikazuje pravilno, ni po jednoj bitnoj tački <, obuhvatajući i one koje se odnose na zakonitost i pravilnost glavnih transakcija >[7] – isplate u okviru operativnog programa sa naznakom :... IPA komponenta [1 do 5] za period od (datum) do (datum), te da zahtjev za plaćanje preostalog konačnog iznosa doprinosa Zajednice ovom programu **nije** važeći.]

Moje revizije su provedene između DD/MM/20YY i DD/MM/20YY.

(Mjesto i datum izdavanja

---

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)]

[Opcija 4 – Suzdržanost od mišljenja

(Ukoliko postoje takva znatna ograničenja u pogledu djelokruga ispitivanja da se ne može izvesti zaključak o zakonitosti i pravilnosti konačne izjave o troškovima, bez pažljivog daljnjeg rada.)

[Na osnovu naprijed navedenog ispitivanja, provedenog u sklopu revizije, izvršene u skladu sa članom 29(2)(b) Uredbe o provedbi IPA-e [kao i sa dodatnim aktivnostima, koje sam proveo], i to posebno u vezi sa pitanjima navedenim u tački 3, **nisam u mogućnosti** dati mišljenje.

(Mjesto i datum izdavanja

---

potpis
Ime i zvanična funkcija rukovodioca ovlaštenog organa za reviziju)

- kopija državnom službeniku za ovjeravanje (NAO) Bosne i Hercegovine][6]

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH", na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01-011-1672-1/08
9. jula 2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
dr. **Haris Silajdžić**, s. r.

88

Temeljem članka V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH, broj 167/08. od 25. veljače 2008. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 37. sjednici, održanoj 7. svibnja 2008. godine, donijelo

ODLUKU

O RATIFIKACIJI TEMELJNOG UGOVORA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE

Članak 1.

Ratificira se Temeljni ugovor između Bosne i Hercegovine i Srpske pravoslavne crkve, potpisan u Sarajevu 3. prosinca 2007. godine na hrvatskome, srpskom i bosanskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Temeljnog ugovora glasi:

TEMELJNI UGOVOR

IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE

Bosna i Hercegovina i Srpska pravoslavna crkva:

– u želji da utvrde pravni okvir međusobnih odnosa Srpske pravoslavne crkve, s jedne, i Bosne i Hercegovine, s druge strane;

– uzimajući za polazni temelj Ustav i važeće Zakone u Bosni i Hercegovini, s jedne te Sveto pismo, Sveto predanje, Sveštene kanone i Ustav Srpske pravoslavne crkve, s druge strane;

– imajući na umu višestoljetnu ukorjenjenost Srpske pravoslavne crkve na tlu Bosne i Hercegovine i njenu rolu u očuvanju duhovnog i nacionalnog jedinstva srpskog naroda;

– pozivajući se na međunarodna i ustavna priznata načela o slobodi vjeroispovijesti i temeljnim ljudskim pravima i odvojenosti Crkve i Države, sporazumjele su se o sljedećem:

Članak 1.

Bosna i Hercegovina i Srpska pravoslavna crkva, potvrđujući da su Država i Srpska pravoslavna crkva, svaka u svom poretku, neovisne i samostalne, obvezuju se da će u međusobnim odnosima poštivati to načelo, te da će svesrdno surađivati poradi cjelovitog duhovnog razvitka čovjeka i unapređenja općeg dobra.

Članak 2.

1. Bosna i Hercegovina priznaje javno i pravno svojstvo (javni i pravni subjektivitet)Srpske pravoslavne crkve, koje je ova imala i prije zaključenja ovog Ugovora,

2. Bosna i Hercegovina prizaje javno i pravno svojstvo (javni i pravni subjektivitet) svih pomjesnih crkvenih jedinica i ustanova Srpske pravoslavne crkve, koje imaju pravni subjektivitet prema odredbama kanonskog prava i Ustava Srpske pravoslavne crkve,

3. Sveti Arhijerejski Sabor i druge nadležne crkvene vlasti mogu osnivati, mijenjati, ukidati ili priznati crkvene subjekte prava, shodno odredbama Sveštenih kanona i Ustava Srpske pravoslavne crkve, koja o tome obavještava nadležni organ državne uprave poradi njihovog upisa u odgovarajući upisnik sukladno sa važećim propisima.

Članak 3.

Bosna i Hercegovina jemči Srpskoj pravoslavnoj crkvi i svim njenim pravnim i tjelesnim osobama potpunu slobodu međusobnog općenja i održavanja veza sa Njegovom svetošću Patrijarhom srpskim, Svetim Arhijerejskim Saborom, Svetim Arhijerejskim Sinodom, Patrijaršijskim upravnim odborom, eparhijama u zemlji i rasijanju i drugim crkvenim pravnim i tjelesnim osobama.

Članak 4.

Poštujući slobodu vjeroispovijesti, Bosna i Hercegovina, priznaje Srpskoj pravoslavnoj crkvi, njenim pomjesnim jedinicama i ustanovama slobodu vršenja njene apostolske misije, posebno u onome što se odnosi na bogosluženje, upravu, vjersko obrazovanje, karitativnu djelatnost i djelatnost ustanova i udruga o kojima se govori u članku 14.

Članak 5.

Nadležne crkvene vlasti Srpske pravoslavne crkve, oličene u Njegovoj svetosti Patrijarhu srpskom, Svetom Arhijerejskom Saboru, Svetom Arhijerejskom Sinodu, Patrijaršijskom upravnom odboru i episkopima isključivo su nadležne da slobodno ureduju svoju crkvenu strukturu, da osnivaju, mijenjaju i ukidaju eparhije, arhijerejska namjesništva, parohije, manastire i druge crkvene pravne osobe.

Članak 6.

1. Srpska pravoslavna crkva isključivo je nadležna za sva crkvena imenovanja i dodjelu crkvenih namještenja sukladno sa Svetim predanjem, Sveštenim kanonima i Ustavom Srpske pravoslavne crkve.

2. Izbor i hirotonisanje episkopa u isključivoj su nadležnosti Srpske pravoslavne crkve.